

CSURGAY JUDIT

ZUHANÁS

NOVELLÁK

ISBN 978-615-01-1513-9

2021.

TARTALOM

ZUHANÁS	3
A VASVÁROS FOGLYA.....	10
CSERBENHAGYÁS.....	20
VÁLASZÚTON	27
EGYETLEN PILLANAT... ..	33
A SZERZŐ.....	39

ZUHANÁS

Az a nap is úgy kezdődött, mint bármelyik másik. Április 10-e volt, és szombat. Az óra nemrég ütötte el a tízet. Mari épp a hűtőszekrénybe pakolta a frissen vásárolt húst meg a tejet, amikor a nappaliban megcsörrent a telefon.

- Halló! Horváth lakás?

- Igen, tessék!

- A Tibor mamájával beszélek?

- Persze! Csak nincs valami...

- Üdvözlöm! Kis Sándor vagyok a hármashatárhegyi repülőtérről.

- Mi történt?

- Baj. Nagy baj, asszonyom! Végtelenül sajnálom, hogy... Tibor edzés közben háromszáz méter magasból húsz perccel ezelőtt lezuhant. A mentők már itt vannak. A fiuk állapota válságos. Sajnos a gépe becsapódott. Hm... Nem jók a kilátások. Gondolom, szeretnék őt látni. Egyenesen a János Kórházba menjenek! A Baleseti Sebészetre.

- Hogy... mi történt? Tibi lezuhant? És..., és eszméleténél van? Egészen van?

- Nincs eszméleténél. A mentősök szerint az élettel összeegyeztethetetlen sérüléseket szenvedett. Siessenek, mielőtt még...

- Máris! Rohanok! - suttogta elcsukló hangon a negyvenkét éves törékeny asszony, aki ekkor már egész testében reszketett. S hogy a telefonkagylót kiejtette a kezéből, nem is a készülékre tette vissza, azt ő már észre sem vette.

- Miki! Gyere gyorsan! A Tibi lezuhant! Nincs eszméleténél! Most viszik a Hármashatár-hegyről a János Kórházba mentővel! Hozd a kocsikulcsot! Siess! - kiabálta sírva a férjének.

Mari ekkor már szó szerint semmit sem látott. Telesírta a szemüvegét. Le kellett vennie. Némán rázkódva, zokogva botorkált végig a lépcsőkön. Önkívületi állapotban szállt be az autóba. Hang nem jött ki a torkán. Sokadik kérdésre, bő tíz perc múltán gyömöszölte ki magából útközben azt a kevés további információt, amit eddig még nem osztott meg a gyermeke apjával. Hogy Tibi háromszáz méter magasból zuhant. A gépe a földbe fúródott. S hogy... az állapota válságos.

A Lada elülső ülésein a Kossuth Rádió délelőtti tizenegy órai híreit két mellbe vágott, tarkón csapott, szíven ütött orvos hallgatta volna, ha a szülői aggodalom a szavak felfogását számukra engedte volna.

Miklós jó nevű kutató orvos volt, aki nemrég amerikai ösztöndíjjal egy évre Texasba vitte a családját. Génkutatásokat folytatott. Tibi akkor volt nyolcadikos. Mire hazajöttek, mind a két gyerek folyékonyan beszélt már angolul.

- Jaj, nem írtunk cetlit az Ildinek! Ész nélkül rohantunk! Nem fogja érteni, miért nincs otthon senki, s hogy hol az ebéd! - futott át az újabb rémület Mari agyán. De... már késő volt. Ehhez is.

Az nem lehet, hogy elveszítsem Tibit! Nem engedem! Ha egy szülő temeti a saját húsát és véréit, az elsőszülött gyermekét, akkor... nincs többé értelme az életének. Tibi nem halhat meg! - ordított fel Mari a sírástól artikulátlan, visító, valószerűtlenül mély hangon, s tőle

szokatlan módon. Minden fájdalom, kétségbeesés és gyötrellem összeszorzódott, hatványozódott kínja tört ki a lelkéből. Valami megdöbbenő elszántság, dac és esküvés volt ez. Mintha gondolatban máris magával az Istennel perlekedne jó előre, miközben a fejét rázta, s a két kezét imára kulcsolta.

- Vigyázz! - sikított fel hirtelen. Mert Miklós csaknem áthajtott a piroson. Ritka nagyot fékezett, csakúgy nyekkentek. Talán... a férfi-könnyeit nyelte vezetés közben. Hát, persze, hogy titkon Tibi volt a mindene. A fiú utód, aki majd az ő nyomdokaiba lép és megvalósítja azt is, ami neki nem sikerült.

- Tibi... Az nem lehet, hogy... - ismételte magában, alig hallhatóan Mari. - Lezuhant. Háromszáz méterről! De... legalább nem hatszárról, vagy még magasabbról! Viszont befűrödött. Akkor... a gépe egy roncs lehet. Ebből pedig az következik, hogy ő is az... - mondta ki nagy nehezen, az anyai szív összes gyötrelmét belekínlódva a szavakba.

- Nem tudok gyorsabban menni! Hiába próbálom! Kifogtuk a piros-hullámot - mentegetőzött Miklós. Mari ezt azonban csak félig-meddig hallotta. Gondolatban ő már a fiánál járt. Tisztán érezte, hogy nem élne túl, ha Tibi meghal, mire odaérnek. Nélküle... neki nem kell az élet. A megküzdött, a megharcolt, amelynek legfőbb értelme az ő számára mindig a család volt, s örökre az is marad. Nem az orvosi karrierje élteti. Pedig azt sem adták ingyen. Soha nem felejtette el egyetlen pillanatra sem, hogy honnan indult, s mekkora utat tett meg. Apró, Isten háta mögötti kis falucskában született. Anyja, apja földműves volt. S lám, ő mégis orvos lett! Igaz, vargabetűs, „szocialista” kitérővel. Mert az apja az orosz fronton odaveszett. Magukra maradtak. Mari Barabásból indult. Középiskolát Nyíregyházán végzett. Vesztére közgazdasági technikumot. Ami jó volt ahhoz, hogy a beteg anyja helyett vállalati könyvelőként átmenetileg ő tartsa el a családot. A hűgát is, két éven át, míg az anyja újra keresőképes lett. De élete nagy álmához, az orvosi hivatáshoz ez az út el nem vezetett. A felvételi tárgyakat ott neki nem tanították meg. Fogta magát, megvette a könyveket, s egymaga készült fel. Segítség nélkül. Óriási hátránnyal indult. Matematikai értelemben vett esélye alig lehetett. Anyjának nem is szólt a „kísérletéről”. Ami - csodával határos módon - sikerült! Sokszor végigtanulta utána is az éjszakákat. Reszketve ment a vizsgákra. Maga sem hitte, hogy célba érhet.

Végül mégis jó eredménnyel, cum laude fokozattal, orvosi diplomát szerzett. Ő, az árva kislány, Barabásból! - Igenis léteznek csodák! Ez is az volt. S hogy az évfolyam négyszázhuszonkét végzőse közül a harminc kutatói állás egyikét ő szerezte meg, az... már a tejszínhab volt a tortán. A sors kegyeltjének érezhette magát. Okkal. Nem különben akkor is, amikor a Mikrobiológiai Kutató Intézet gyakornokából tanársegéd lett. Fényes karrier állt előtte! - Ezt így mondják. S tényleg igaz is. Ráadásul még a nagybetűs szerelem is rátalált! Betoppant az életébe Miki. Orvostanhallgató korukban ismerkedtek meg. Aztán, mint a mesékben, szerelem, házasság, gyerekek... Tibi és Ildi. Gyönyörűek voltak, és egészségesek. Csak hát, a családi boldogságra bizony az ő kutatói karrierje ráment. Nem volt segítsége. Édesanyja az ország túlsó végében, messze élt. Anyósa pedig sűrűn betegeskedett. Miki meg a hivatásának élt, bármennyire is imádta őket. Így aztán Marinak nem volt választása. Vagy egyik, vagy a másik. Képtelen volt lépést tartani a kollégáival. Kiszámolta: ha egyetlen percet sem alszik, helyette a nap huszonnégy órájában megállás nélkül, egyfolytában dolgozik, akkor sem érné utol magát. Kutató orvos így nem élhet! Ezért, bár senki nem küldte, nem mondtak fel neki a sok „beteg a gyerek, sajnos ma nem tudok bemenni”-bejelentése ellenére sem, végül... feladta. Zuhantatta a saját karrierjét. Visszaminősította magát önszántából. SZTK-ba ment laboratóriumi orvosnak. Mert így érezte tisztességesnek. Neki a család volt az első. Hát, akkor ne foglalja el a helyet az elől, aki viszont a kutatásra tette fel az életét! - Igen. Akkoriban ez a

kettő együtt nem ment. De azzal vigasztalta magát, hogy: sebj! Majd, ha a gyerekek nagyobbak lesznek, újból nekirugaszkodik. S lám, ez is sikerült! Főorvos lett a Budai Gyermekkorházban. Nagy visszatérés volt ez! Parádés! Aztán jött Texas. Miki az Egészségügyi Világszervezettől kapta az egy éves amerikai ösztöndíjat. Ildi hatodikos volt, Tibi két évvel nagyobb. Zongorázott, kórusban énekelt. - Micsoda év volt az! Odakint munkát vállalt. Egy magán laboratóriumban ezeröttszáz dollárt keresett havonta. Úgyhogy igencsak jól éltek. Ám a boldogság nem tartott sokáig. Mintha... a sors egy képzeletbeli vonalat húzott volna, mondván: eddig, és ne tovább! Hazajöttek, s attól kezdve csak a megpróbáltatások, a csapások zúdultak, özönlöttek. - Isten ad, s aztán egyszer csak visszavesz... Édesanyja éveken át haldoklott, s örökre elment. Nem sokkal utána a húgát temette. Majd az anyósa következett.

- Mindjárt odaérünk! Menj előre, amíg én parkoló helyet keresek! - szólalt meg zord, kemény hangon a férje. Mari kipattant a Ladából. Mintha az életéért futna, úgy rohant fel a Baleseti Sebészetre. De elkésett. Tibi már a sokktalanítóban volt. Órák múlva kijött egy idegsebész. Azt mondta: borzalmasan súlyos Tibi állapota. Csoda, hogy még él. De... nincs remény. Bármelyik pillanatban meghalhat.

Mari előtt hirtelen elsötétült a világ. Elájult. Orvos léte. Mikor magához tért, a gyereket már műtötték. Tibor nagyon komoly agyi, hasi, és mellkasi sérüléseket szenvedett. Ráadásul nincs pupilla-reflexe! Egy orvos-anya ebből rögtön tudta, hogy mekkora a baj. A szakirodalom szerint az ilyen esetek kilencvenhat százalékában a beteg meghal.

Pár perc múlva zihálva, zaklatottan megjelent a váróban a sportklub titkára. Egymás nyakába borultak, pedig életükben először itt, a halál előszobájában találkoztak.

Mari ekkorra már gyűjtött annyi erőt, hogy a körülményekről kérdezősködjön. Jenő pedig készséggel ismételte el azt a keveset, amit a Hármashatár-hegyről megtelefonáltak neki. Vagyis, hogy Tibi a kiváló eredményei alapján a klub benevezte a nemzeti bajnokságra. A versenyre készülve edzett a HA-4245 lajstromjelű, lengyel gyártmányú Fokával. Vele épp egyidős volt a gépe. Huszonkét éves. De nemrég volt karbantartáson. Alaposan átvizsgálták. Műszaki hibára nem igazán gyanakodnak. Talán... valami pillanatnyi kihagyás történhetett Tibinél. Valami megzavarta. Netán fáradt volt. De igazából senki sem érti, hogy mi történhetett. Tibi a felszállás előtt jókedvű volt. Dinamikus. Lendületes. Nagyon is koncentrált, összeszedett. Még viccelődtek is a hangárban! Fáradtságnak nyoma sem látszott rajta. Már visszafelé repült, amikor a tragédia történt. Tibi a repülőtértől nem messze zuhant le. Az okról senki nem tud semmit. Szemtanú nincsen. Pontosabban, már csak a becsapódást látták. Azt ellenben ketten is. Ekkora baleset itt még sohasem történt. Valószínűleg az utóbbi évtizedekben másutt sem. Mindenki pánikba esett, de azonnal hívták a mentőket meg a rendőrséget, és rohantak Tibihez. Tudták a kötelességüket. Az összes szabálynak, előírásnak eleget tettek. Hivatalból meg emberségből is. Tibi ugyanis egytől egyig mindenki kedvelte, tisztelte és becsülte. Ő volt a jövő nagy reménysége. A favorit, a biztos befutó. Tudták róla, hogy gyermekkor óta pilóta akart lenni, s hogy a repülés volt a mindene. Tizenöt éves fejjel lépett be a műegyetemi sport klubba, s attól kezdve vitorlázó repülő lett. Huszonkét évesen már aranykoszorús vitorlázó volt. Hobbiból repült, mert végül mégis az orvosi pályát választotta. Alighanem „csak” becsületből, hogy a szülei példáját kövesse. S talán azért is, mert a családja rettenetesen féltette. Nem örültek, hogy repül. De eltítani nem akarták. Anyja is, apja is tisztában volt azzal, hogy a tiltás reménytelen lenne. A gyereknek valójában a repülés volt az élete. Mari csupán annyit kért tőle, hogy legalább ne versenyezzen. Tudta, ahogyan Miklós is, hogy a legtöbb baleset olyankor történik. S hogy Tibi mégis indult a nemzeti bajnokságon, arról a klub titkárától, a műtő előterében értesültek. A gyerek elhallgatta ezt.

Tibi élet és halál között lebegett. A szülői megtévesztéssel, az elhallgatással akkor és ott senki sem foglalkozott. Haragot, csalódottságot emiatt Mari sem érzett. Orvos-anyaként kizárólag az elsőszülött gyermeke életéért reszketett. Érezte, tudta, tisztán átlátta a műtő folyosóján a helyzetet. Anélkül, hogy ezt külön megfogalmazta volna magának, azokban a percekben mégiscsak arra tette fel az életét, hogy nem engedi meghalni a fiát.

Amikor Tibi a műtőből kihozták, egy világ omlott össze benne. Ott tolták agyontépázott torzóként, roncsként, élő halottként... az ő élete értelmét. Megszólalni sem bírt. Földbe gyökerezett a lába. A gyerek kezét kereste, hogy legalább megérinthesse, ha megvan... Tördöfés volt a pokoli látvány az anyai, de még az orvosi szívnek is. Méretes pofon a gondviselőtől. Mert... két kiváló kutató orvos, két szülő állt dermedten, tehetetlenül és némán a haldokló utódja mellett. Amikor utoljára, vagyis ma kora reggel épségben látták, még Tibi volt a sztár. A nagymenő, akinek a lába előtt hevert a szépreményű nagybetűs élet, a siker, s a már előre bebiztosított nagyívű jövő. S persze, az évfolyamtársnők érte sebzett összes, fülig szerelmes szíve is. Hát, hogyne! Tibi volt az egyetemen is az Ász, a Jolly Joker. Megnyerő külső, gazdag beltartalom, kellemes modor, s hozzá jól szituált, jól eleresztett hátország. Két elismert orvos, két értelmiségi szülő USA-t is megjárta gyermeke, aki a tökéletes külső adottságaival, barna szemeivel s dús hajával, markáns, finom arcvonásaival, tökéletes adoniszi testalkatával, sportosan erős izomzatával önmagában véve is ott hódított, ahol feltűnt, s ahol csak akart. Ha megszólalt, áradt belőle az intelligencia, a műveltség, a jó humorú sármosság. Meg a pozitív kisugárzás. A tette kész aktivitás. Az empátia, s a mély érzésű emberi jóság. A környezetében mindenki tudta róla, hogy rendkívül tehetséges. Negyedéves orvostanhallgatóként az egyetemen ő volt az etalon. A sportklubban pedig ugyancsak az Ász. Már kezdő repülősként felfigyelt rá a klub oktató gárdája. Mert a vérében volt, hogy a levegő ura legyen. Fejlődése a sportrepülésben jóval gyorsabb volt az átlagosnál.

- Óriási ígéret és tehetség volt! Vezéregyénisége a szakosztálynak! - mondta együtt érző hangon, a látványtól szíven ütve a klubtitkár. Ám a „volt” szó, a múlt idő Mari számára olyan volt most, mint a vörös posztó a ringbe csalt bikának.

- Volt? Hogyhogy csak volt? - kérdezett vissza lángoló arccal, elszánt daccal, mint akit darázs vagy csalán csípett meg. Pedig... ő is tudta, látta már, hogy a fia jövője elszállt, kámforrá vált. Nincs tovább... Fel kell készülni a legrosszabbra. És... minden erővel küzdeni kell ellene. Mint a háborúban. Készülj a legkegyetlenebb valóságra, de reméld a legjobbat, és tartsd szárazon a puskaport! - gondolta magában, még mindig sokkos állapotában szemlélve, hogy ennyi maradt a szertefoszlott álmokból. S mégis, Tibi életben tartásáért igenis a végsőkig elmegy! Biztosan Miklós is így dönt majd, csatlakozik hozzá. Ildivel együtt.

Jenő érezte, hogy a hordágyon infúzióval, csövekkel agyontűzdelt s letakart halállal viaskodó fiú korai méltatása visszájára sült el. Vigasztalás helyett olaj lett a tűzre. Így már csak gondolatban, magában sorjázta tovább Tibor érdemeinek az elismerését. Noha jól esett volna neki kimondania is, hogy igen, ez a száznyolcvanegy centiméter magas egykori dalia bizony az élet minden területén kimagasló tulajdonságokkal rendelkezett. A klubban is tudják ám, hogy a repülés mellett színjelesre érettségizett, s hogy a gimnázium elvégzése után rögtön elsőre, ráadásul maximális pontszámmal vették őt fel az Orvostudományi Egyetemre, ahol a vizsgáit is mind jeles eredménnyel teljesítette. Évfolyamán az első között volt. Ott is komoly jövő állt előtte. Markáns egyéniség volt, akire nem lehetett nem odafigyelni. Ha ez a baleset be nem következett volna, Magyarországon - hosszú idő után először - Tibor lett volna az első olyan vitorlázó repülő, aki huszonkét évesen a nemzetközi minősítéssel járó gyémántkoszo-

rút megszerezhetette volna. S ha Jenőnek most rögtön gyors közleményt kellett volna a Magyar Honvédelmi Szövetség nevében kiadnia, biztosan azzal zárta volna a sorait, hogy a szakemberek és a sportrepülők mérhetetlen fájdalommal vették tudomásul, hogy a magyar sportrepülés vitorlázó szakágának az egyik legnagyobb ígérete nem válhatta valóra az álmait. - Igen, ez jó lesz temetési beszédnek is! - könnyvelte el elégedetten a rögtönzött belső monológját a klubtitkár. Mert a szörnyű látvány, - mármint a földbe fúródott PZL-Bielsko SZD-24 Foka gépe, meg itt, helyben Tibié, önmagáért beszélt. Biztosra vette: menthetetlen. Örökre.

A repülés! Az átkozott repülés! Hiába óvta még a szélről is a két gyerekét, ha egyszer Tibi extrém sportot választott magának. Vagyis, inkább veszélyes hobbit. Habár, ki tudja, hogy a repülés - jogi értelemben, - tényleg annak minősül-e. Naponta ezrével szállnak fel a világ számos repteréről az utas- meg az áruszállító gépek. Állítólag biztonságosabb közlekedési eszközök, mint a földi járművek. Például az autók. A motorkerékpárokról nem is szólva! Hozzájuk képest a vitorlázó repülők vajon veszélyesebbek-e? - kérdezte belső, némán lázadó gondolkozással az anyai szíve saját magát. S válasz persze nem érkezett.

Mari titokban talán gyűlölni kezdte a tőle alig két méterre tébláboló Jenőt. Meg a klubját. Sőt, az egész MHSZ-t is. Meg mindenkit, aki Tibi útját egyengette, ahelyett, hogy eltanácsolták volna őt a repüléstől. Határozott ellenszenvet, dühöt, haragot érzett most iránta. Pedig... az eszével tudta jól, hogy a lassan elköszönő negyvenes, szikár férfi igazából semmiről sem tehet. S hogy inkább segítséget kell majd kérnie tőle, a távolságtartó sértettsége helyett.

A klubtitkár elment. Nem haza, hanem a Hármashatárhegyi Repülőtérre. Pedig papíron szombat volt. De nem neki, akinek látnia kellett az utóbbi évtizedek legsúlyosabb hazai légi szerencsétlenségének a helyszínét. Nagyon is átérezte a klub, s az ő saját, személyes felelősségét is a tragédiában. Valóban a tenyerükön hordozták, mágnesként a repüléshez vonzatták ezt a fiút. Mert tényleg pokolian tehetségesnek tartották. S mint minden klub, ők is eredményeket, trófeákat, helyezéseket, elismeréseket, s általuk tekintélyt akartak szerezni maguknak, meg a sportnak is. Úgyhogy visszasietett az aprólékos helyszínelés, a roncskiemelés, a szétszóródott darabok, mint majdani bizonyítékok felkutatásának a színterére. Tudni akarta, nem hibázott-e a torony? Nem volt-e radar- vagy géphiba? Nem ütközött-e Tibi sárkányrepülővel, madárral, vagy bármi egyébbel? Hibátlan volt-e a rádió-kapcsolat? Tibi jelzett-e bármiféle rendellenességet, mielőtt háromszáz méterről zuhanni kezdett? Érdekelte az is, hogy mit mondtak a tanúk? Kik és mennyit láttak ténylegesen a tragédiából? S hogy Tibi mikor, hány méteres magasságból jelentette be, hogy engedélyt kér a landolásra? Panaszkodott-e netán rosszulletté vagy bármilyen más zavaró körülményre? Madárrajra, műszaki hibára, egyébbre? S hogy éreztek-e a hangjában, a bejelentkezésében, a beszédében meg annak a tempójában valami szokatlan dolgot, ami nem volt rá jellemző? Jenő személyesen akarta látni a lengyel gép roncsait. Még az igazságügyi műszaki szakértők kiérkezése előtt. S mert tényleg szívügye ez a fiú, s őt is alaposan mellbe vágta, ami történt, újból figyelmeztetni akart mindenkit a szabályok betartására. Ne nyúljanak semmihez! A helyszínelő rendőröket hívják, ha a szántóföldeken vagy az erdőben az önkéntesek akármilyen apró, parányi roncs töredékre netán rábukkannának. Nehogy a jó szándék, a nagy akarás ellentétes eredményt hozzon. Mint a mondásban, hogy a pokolba vezető út is azzal a bizonyos jó szándékkal van kikövezve.

Mivel a gépet nemrég vizsgálták át, a műszaki hiba valószínűsége csekély. Tibi pedig tapasztalt, tehetséges pilóta volt. Történnie kellett valaminek, amit... meg kell fejteniük! Tibor, a család, meg a szakma, a sportklub érdekében is.

Jenő bizalmas utasítást kívánt adni arra, hogy diszkréten kérdezzék végig a reptéri személyzetet mindenről! Tibor gépe a hangárban állt-e? Ki nyúlt hozzá utoljára? Volt-e a fiúnak bárkivel is valamiféle nyílt vagy rejtett, burkolt konfliktusa? Mit találtak Tibor szekrényében? Szedett-e valamiféle gyógyszert? Előfordulhatott-e, hogy felszállás előtt megsértette a zéró tolerancia elvét, és alkoholt ivott? Egyáltalán, evett, ivott-e bármit is a repülőtéren? Volt-e barátnője éppen? Nem történt-e köztük szakítás, vagy egyéb szerelmi dráma? Kizárható-e, hogy Tibor öngyilkos akart lenni? Otthon, az egyetemen meg a klubban, s a baráti körben tökéletesen rendben volt-e minden? Hogy sikerültek az utolsó vizsgái? Bántotta-e őt az utóbbi időben valaki, valami? - Gyerünk! Fejtsük meg a rejtélyt! Ha a műszaki hiba kizárható, akkor mi történt? - Ez járt a fejében, ezért sietett.

Jenő kitartást meg jobbulást kívánt. Aztán sarkon fordult, és elsomfordált. Már a kórház kijáratánál cammogott leverten, amikor még mindig szégyellte magát. Talán önmaga előtt is. Hiszen egy élő halottnak kívánt jobbulást, aki pár perc múlva talán papírforma szerint is jobblétre szenderül. Amolyan szerencsétlen, ügyetlen gúnyolódásnak tűnhetett az ott maradottak szemében ez. Miközben ő őszinte volt és becsületes. Mégis otrombának hathatott, amit feszélyezetten kimondott. Utólag már maga is érezte ezt.

A klubtitkár elment. Már csak Mari és Miklós virrasztott az intenzív osztályon a gyerek mellett.

- Te! Az Ildinek haza kell telefonálni! Annak a másik szerencsétlennek fogalma sincs arról, hogy mi történt, miért nincs otthon senki. Lehet, hogy nem is evett. Már biztosan régóta keres minket! - kapott észbe Mari.

- Rendben! Majd én! Beszélek vele! - suttogta mélyet sóhajtva Miklós. Titkon talán megkönnyebbült, hogy pár percre legalább elmenekülhet a borzalmak poklából, ahová Tibivel együtt ők is belezuhantak.

Mari ott maradt a Baleseti Sebészet intenzív őrzője előtt, - most először kettesben a fiával. Már kóválygott az éhségtől. Reggel óta egyetlen falatot sem evett. De ez sem érdekelte őt. Csak a gyerek! Aki nélkül... neki nem kell az élet. Utána hal, ha... Pedig ott a férje meg a lánya. És mégis... Úgyhogy fogta magát, orvosi köpenyt s fejfedőt, meg fertőtlenítést kért, és... bement a fia ágya mellé. Csendesen leült. Már megértette, s látta a sorsát. Tudta: itt és így múlik majd el az élete. Ameddig kell és lehet, Tibi a kórházban marad. Utána: irány haza! Majd a nappalit átalakítják örök kórteremmé. Pénzzé teszik mindenüket. S talán... kettejük munkahelyétől meg a sportklubtól is érkezik majd némi segítség. Emberfeletti erőfeszítés lesz, de... meg kell csinálni!

Mari lehajtotta a fejét az ágy szélére. Hosszan, s hangosan zokogott. Álomba sírta magát.

- Asszonyom! Jobb lenne, ha hazamenne! Ennyire szerencsétlen sérülés-kombinációkkal a fiának nincs semmi esélye! Ön orvos. Tudnia kell. Muszáj szembe néznie a tényekkel. Ez a beteg már sohasem fog kijönni a kómából. Csak a gépek tartják életben. S ha hónapok, évek múltán talán magához térne, kérem, higgye el, annak az életnek már semmi értelme nem lenne! Miért akarja végigszenvedni a halál beálltát? Itt már csak újabb és újabb komplikációk léphetnek fel. Ha száz konzíliumot követel, akkor is. Ezt a fiút már az Isten sem mentheti meg. Mindene összetört és megbénult! Se mozogni, se beszélni nem fog tudni sohasem. Egy szuperintelligens, értelmes, örökmozgó gyereket akar végtelenített kómában életben tartatni? Ha anyaként nem, akkor orvosként fogadja el, hogy ez értelmetlen! Mert menthetetlen! Ha évek múlva netán kinyitná is a szemét, azzal mire menne? Megmozdulni se bírna. Meg sem ismerné magát! Az arcizmai is mind megbénultak. Megszólalni, de még csak enni, rágni sem

tud többé. Bele kell törődnie a megváltoztathatatlanba! Engedje el a fiát! Hagyja őt meghalni! Pelenkázni akar az örökkévalóságig egy huszonkét éves beteget? Egyébként szerintem a terve anyagilag sem kivitelezhető. Mit akar egy kómában kínlódó nyomoréktól? Versenyezni, hogy kettejük közül melyikük szenved jobban? Mit gondol, ha megkérdezhetné ezt a szerencsétlent, hogy kell-e így neki az élet, akkor mit válaszolna? Csak nem gondolja komolyan, hogy igent? Úgyhogy kérem, asszonyom, menjen szépen haza! Itt... már nincs mit tenni - mondta kérlelhetetlen tárgyilagossággal doktor Szűcs, az osztályvezető főorvos.

Keményen koppantak kíméletlen, kegyetlen, kínzó, s kissé kioktatásnak tűnő kollegiális szavak. Doktor Szűcs így összegezte a helyzetet. Főképp azért, nehogy már itt „ellenőrizték” őt, meg az osztályát a gyerek ürügyén az orvos-szülők! - Szóval, rendnek kell lennie. Ne sírdogáljon, ne virrasszon, ne imádkozzon az ő kórtermeiben meg a folyosóin senki ember fia vagy leánya. Elég ebből! És ezt ő most rendesen meg is mondta!

Doktor Szűcs elégedett volt. Gyorsan, célirányosan, határozottan, és tárgyilagosan, mi több, őszintén intézkedett. Válasz nem érkezett. Tehát, akkor el is intézte ezt az ügyet. Vita, ellenszegülés, egyetlen rossz szó nélkül. Ha sír, hát sír! Csak tűnjön már el végre az asszony! - nyugtázta méltósággal saját rendteremtő képességét az osztályvezető főorvos, miközben önmagát ki-, a szemüvegét meg lehúzta. S hogy a lehajtott fejű szenvedő anya, akinek a bűne az, hogy hivatására nézve épp orvos, - az „utasítás-sorból” egyetlen mondatot sem hallott, mert a kimerültségtől, az éhségtől meg a soktól elaludt, - doktor Szűcsnek fel sem tűnt. Ennek lehetősége meg sem fordult a fejében.

Mari mélyen aludt. Arra sem ébredt fel, hogy a főorvos valósággal becsapta maga után az ajtót. Hát persze, hogy nem! Álmában ő már otthon ápolta a fiát. S várta a percet, amikor majd kijön a kómából. Cserélte az infúziókat, s gyógyszerezte, gyógyította, ápolta és gondozta az ő huszonkét éves néma, mozdulatlan, magatehetetlen utódját.

- Beszéltem az Ildivel! Teljesen összeomlott! Maga alatt van. Mindjárt itt lesz ő is! - nyitott be friss hírével Miklós az elkülönítőbe.

Marit a hétfő reggel is a fia mellett találta. Hiába küldték, nem ment. Nem mozdult egyetlen tapodtat sem. Tudta, hogy rajta kívül mindenki lemondott már az ő elsőszülöttjéről. Mint oroszán a kölykét, oly szívósan, konokul, oly kitartóan őrizte a fiát. Nehogy lekapcsolják a gépekről! Mert... akkor valóban meghal. A végzetes gombnyomást kell éjjel-nappal megakadályoznia! - adta ki magának az utasítást.

Dr. Horváthné Dr. Szabó Mária hétfőn kora reggel a János Kórház nyilvános telefonfülkéjéhez rohant. Kiállta a sorát. Pontban nyolc óra három perckor betelefonált a munkahelyére, a Budai Gyermekkorházba. A kagylót a saját asszisztense vette fel. Ő volt az, akivel a kollégái közül utoljára beszélt, röviden vázolván a helyzetét.

- Szervusz, Manyi! Kérlek, figyelj nagyon, mert sietek. Neked kell most helyettem is intézkedned! A fiamat szombaton baleset érte. Lezuhant. A gépe befűródött a földbe. Kómában van, élet és halál között. Nincs pupilla-reflexe sem. Mindenki lemondott róla. Kivéve engem. Én... nem engedem meghalni a gyereket! Ha örökre nyomorék, magatehetetlen és néma marad, akkor sem! Az életéről csakis Tibor dönthet. Más senki sem. Nem tudom, hogy valaha magához tér-e. De... többé ne várjatok! Mellette maradok, amíg csak élek. Ha kidobnak minket a kórházból, akkor otthon rendezek be a nappaliból neki kórtermet. Nem tudok többé bemenni a rendelőbe dolgozni. Ne várjatok! Többé soha...

A VASVÁROS FOGLYA

- Aljoska! Istenem, de nagyot nőttél, amióta nem láttalak! Gyere! Mutasd magad! - kiáltotta Vera a csöpp fiút megpillantva. Nagyot dobbant a szíve, aztán csak úgy zihált. Látszólag a nehéz bőröndje miatt, amit egyedül húzogatótt rángatva lefelé a szerelvény lépcsőin. Mire leküzdötte a peronra önmagával együtt, már verejtékezett. Főleg az izgalomtól, a stressztől, a drukktól. Meg a nagy akarástól. Nehogy sírjon! Legalább... ne a gyerek előtt! Csak hát: ember tervez, Isten végez. Lám, hiába fogadkozott ő Esztergomtól Zseleznogorszkig egész úton, de még az átszállások összes percében is. Csak elsírta magát. Pedig kereken öt éve volt arra, hogy felkészítse a lelkét erre a találkozásra. Öt év... Hatvan hónap. Kimondani is borzalmas. Hát még végigélni reggeltől estig a lassan folydogáló, cammogó napokat!

Vera döbbenettel vegyes keserőséggel nézte a felé futó fiúcskát. Alig hitt a szemének. - Örület! Nem ismert rá a saját fiára! Ő egy kétéves szőke, göndör, dús hajú, kékszemű angyalját hagyott itt hátra. Most viszont egy hét esztendő sötét bőrű, szurtos, kopasz kis vadóc rohant felé lelkesen.

- Elképesztő... Ha másutt látja viszont ezt a gyereket, - utcán, játszótéren, vagy egy boltban -, elment volna mellette. Meg sem fordult volna a fejében, hogy az ott Aljoska.

Öt év... Hatvan hónap... - ismételte magában. S már nem értette, hogyan is élhette túl az elválásukat. Közben letette a bőröndjét, s bár tiltották neki, mégis leguggolt, két karját kitárta, s a megilletődött gyereket fölkapta, magához szorította.

- Aljoska! No lám! A kicsi Aljoska, aki ilyen nagyfiú lett! - szipogta levegő után kapkodva, és erősen ügyelve arra, nehogy elárulja, hogy ő kicsoda. Mert ez volt a „titkos városban” a találka titkos előfeltétele.

Vera, akinek a neve oroszul hitet, bizalmat jelent, ezekben a percekben csaknem elvesztette még az életbe, s az Istenbe vetett hitét is. Nem csoda. A fia öt néninek szólította. Mintha idegen lenne. S persze, egyetlen szót sem értett magyarul. Hiába próbált szólni hozzá a saját anyanyelvén. - Uram Jézus! Lehet-e még ennél lejjebb zuhannia valakinek? - nyilallt belé a gondolat a harminchat éves, külsőre dekoratív, csinos, hosszú fekete hajú, fekete szemű, filigrán, kellemes megjelenésű, kifejezetten vonzó asszonyba, aki a Vasváros, vagyis Zseleznogorszk pályaudvarán mégis olyan volt, mint egy utolsó napos alma. Látszólag tökéletes. Tündöklő és pompázatos. De belül, ...már vége. Mert mire megkésve megélhette ezt a percet, addigra ott mélyen legbelül őbenne minden eltörött, odalett. Öt évi várakozás után - öt nap! Ennyit kapott. - Kitől is? A sorstól, a volt férjétől, meg a Szovjetuniótól. Ami az utóbbit illeti, le a kalappal! Ezt Vera is elismerte. Igen, talán még kivételeztek is vele. Mert hiszen egykori férjére, s a vele élő kisleányára való tekintettel ő magyar állampolgárként beutazási engedélyt kapott abba a Zseleznogorszkba, amelyik a Szovjetunió titkos, zárt városa. Neve ismeretlen. A térképeken sem szerepel. A külvilág számára kizárólag a „Krasnojarszk-26.” postafiók útján érhető el. Vagyis, ... papíron ez a város nem is létezik! Vasvárosnak hívják a helybeliek, de valójában az atomfegyverekhez való plutónium előállítás céljából hozták létre 1950-ben. Ráadásul még titkos úrkutatási objektumot is telepítettek ide. Atomreaktort is működtettek. Meg katonai célú atomipari feldolgozó egységet, s hozzá atomhulladék-tároló üzemet is. De még ráadásul itt működik Oroszország legnagyobb műhold gyártója, a GLONASSZ is. Így aztán a többszörösen titkos, a külvilág számára nem is létező Vasvárosba csak és kizárólag külön engedéllyel és ritka nyomós okkal léphetett csak be bárki idegen. Például ő, aki egy szovjet állampolgárságú, egykor magas rangú katonatiszt elvált magyar felesége. Akinek ettől

az orosz apától született - szintén szovjet állampolgárságú, az apjával együtt a Vasvárosban -, tőle távol élő gyermeke.

Vera befelé nyelte a könnyeit, s a titkos parancsra az „idegen néni” játszva fürkészte az ő hét esztendőssé cseperedett orosz gyermekét. - Tiszta apja! - gondolta. Mert akárhogyan erőlködött, se kívül, se belül nem akadt a kis rosszcsoniban semmi közös bennük. Pokoli felismerés volt ez, de ő most is igyekezett valami fogódzót találni, s a dolgok jó oldalát meglátni. Például azt, hogy a Vasvárosban az ex-anyósa, -apósa az itt tartózkodása idejére őt befogadta. Öt év után... öt napra, hogy a titkos városban titokban találkozhasson a fiával, akinek tilos tudnia, hogy ő az édesanyja.

Merev, rideg a légkör, de forró az étel, s meleg a tea. Meg a vendégszoba. S minden pillanatban „viselkednie”, titkolóznia kell! De ezen az áron is vállalta a nagy utazást, s a sok megpróbáltatást. Bármit! Csak... láthassa már végre a legkisebb szülöttjét.

Későre járt. A nagy várakozással, s a csalódásokkal együtt rajta izzott az út pora. Esztergom-Zseleznogorszk. Neki ez hatalmas távolság volt! De jóval kisebb annál, mint ami orosz földön őt itt helyben a saját fiától elválasztotta. Ez járt a fejében, amikor gyorsan kicsomagolta a holmijait, s elővette az otthonról hozott, gondosan csomagolt ajándékait. A hímzett terítőt meg a tokaji aszút a háziaknak adta. Ügyelt a sorrendre. Ezért a gyerek csak ezután következhetett. Kis autót, felhúzzható repülőt, desszertet, meg egy Magyarországról szóló orosz nyelvű kiadványt hozott. Aljosa örült. Főleg a repkedő repülőnek. Rögtön felbontotta az édességet is. Elégedetten majszolta az összes csokit. S hogy ölelés vagy puszi, persze, szóba sem jöhet, azt ő már réges-régen tudomásul vette.

- Köszönöm, néni! - mondta. Természetesen oroszul. Hiszen magyarul egyetlen szót sem tudott. Már nem. Pedig... két évesen ő taníttatta. De hiába. Öt év alatt - vele együtt - ezt is elfelejtette a kis szeleburdi szélvész. Hát, hogyne! Mindenki mindig oroszul beszélt a szovjet állampolgárságú legénykével.

Vera kissé bizonytalanul tette az asztalra a másik üveg bort, a soproni kékfrankost, amit a volt férjének hozott. Kérte, ha majd találkoznak vele, adják át neki. - Bólintottak. Megígérték. Zseleznogorszkban lakik az új családjával ő is. Igaz, a város túlsó végén.

Lassan, nehézkesen haladt az egyszerű orosz vacsora ceremóniája. Sűrű volt a leves, meg a csend is. Ugyan, miről is cseveghettek volna? Aztán a második fogásnál, ami sült csirke volt zöldséges rizzsel, némiképp megtört a hallgatás.

- Hidd el, Verácska, mi is sajnáljuk, hogy ez megesett! De nyugodj meg, a gyerekek minden rendben lesz! - biztatta őt Nagyézsdá, a megfáradt, szomorkás ex-anyósa. Nevéhez illő módon, hiszen magyarul reményt, reménységet jelent az ő keresztneve.

- Ti miről beszéltek? - kiáltott fel érces hangon visítva Aljoska.

- Az életről, lelkecském! - zárta rövidre a dolgot az orosz nagymama. Később előkerült egy tányérka csokis sütemény is. Amolyan felfújt-féle. A volt apósa hozta be a konyhából. - Nahát! Így már... inkább ünnepivé lett a fogadtatása. Ki hitte volna? - csodálkozott Veronika.

- Örülök, hogy nem felejtettél el oroszul! - vetette oda Nagyézsdá, s már tessékelte is őt a fürdőszobába.

- Szép! Régen is jó módban éltek, most is! - állapította meg Vera. Rögtön észrevette, hogy újak a díszes csempék, s hogy azóta a kádat is kicserélték.

Jólesett neki a fürdés közben egyre csak azon töprengeni, hogy ej, micsoda csuda volna önmagával együtt a múltat is tisztára mosnia! Hic et nunc... Vagyis, itt és most. De... nem lehetett.

Száján volt már a szó, hogy jóéjt pusztít adna a ... kicsi fiúnak. De ezt sem lehetett. Úgyhogy jó éjszakát kívánva még egyszer megköszönt mindenkinek mindent, és magára csukta az ajtót. Leheveredett. De nem igazán találta a helyét. Inkább föl-le járt, s bámult kifelé az ablakon.

- Zseleznogorszk! Igen, a Vasváros is változott. A Pályaudvarról idefelé jövet alig látott belőle valamit. Aljoskára figyelt... Mégis feltűnt neki, hogy az utcák képe alaposan megváltozott. Öt év... Hatvan hónap... Kicsinosították az épületeket. Új boltok nyíltak. Parkosítottak is. Ha igaz, talán egy szökökutatót is látott. De... most nem ez a fontos! Hanem az édes-keserű, pokolian kegyetlen helyzet, amibe a fiáért belecsöppent.

Az asztalon talált egy kancsó vizet, s hozzá poharat. Töltött magának. Lassan kortyolgatva most nézett csak igazán körül a vendégszobában. Új bútorok, új függöny, új cserépkályha... Tévé nincs, de rádió az van. A szobanövények is szépen ápoltak. A falon két olajfestmény lóg. Komor, szomorkás, sötét színvilággal, ami nem az ő világa. De nem baj. A friss tapéta ellenben üde, világos. - Ez igen, ezt már kedveli! A szőnyegekről meg a parkettáról pedig gyorsan megállapította, hogy mind a régi. Ahogyan az ő lelkében a fájdalom. Az is a régi maradt.

Vera várta a holnapot. Hátha!... Siettette, sürgette volna az időt. De azt sem lehetett. Helyette bekapcsolta a rádiót és emlékezett. Ez... nem volt tilos. Az egyik adón Csajkovszkij Pikk dámájának Tatjánáját énekelte Galina Visnyevszkaja. Azonnal ráismert. Sokat hallotta. A másikon Csajkovszkijtől az Anyegin egyik részlete szólt. - Tatjana levele! Micsoda véletlen! Tatjana itt, Tatjana ott. S amint tovább tekerte az állomás-keresőt, Muszorgszkij-dallamok csendültek fel. - Igen! Ez a Borisz Godunov! - nyugtázta magában. Annak idején gyakran hallgatta ezt a repertoárt. Erről is eszébe jutott, s itt, orosz földön, egyébként is kísértette őt a múlt. - A 22-es csapdája, ahogyan a helyzetét meghatározta. Mert minden félresiklott, tönkrement. Pedig történhetett volna másképpen is. Ha nem szerette volna az oroszórakat! S ha nem Esztergomban él, akkor talán máshogy alakult volna a sorsa. Egyesek szerint nincsenek véletlenek. Vera viszont biztosan érzi, hogy igenis vannak! Ő sohasem akart külföldihez férjhez menni, és az egyenruha sem vonzotta különösebben. Nem ilyen típus. Máshogyan nevelték. Négyen vannak testvérek, és őt minden Esztergomhoz, s a szülői házhoz köti. Mégis megtörtént! Már bánja, hogy jó a nyelvérzéke, könnyen, gyorsan tanult oroszul. Nyolcadikos korában már egészen jól beszélt ezt a nyelvet. Ennek a tragédiának ez lett az egyik sarkalatos pontja. A másik meg az, hogy érettségi előtt, tizenhét éves fejjel beleszeretett Pjotrba. Épp a piacon sétált, amikor egy ismerőse bemutatta őket egymásnak. Ami ezután történt, arra szokták mondani, hogy „szerelem - első látásra”. Csakhogy... ő ezért hatalmas árat fizetett.

Vera felidézte magában a pillanatot, amikor Pjotr először kísérte őt haza. S amikor egy év múltán elhatározták, hogy összeházasodnak. Pjotr ekkor már főhadnagyi rangban volt. És... átkozottul csinos volt. Amúgy a sorkatonai szolgálatát is Magyarországon teljesítette. A Tiszti Főiskola elvégzése után nyilván ezért helyezték ide vissza. Sok orosz katona állomásozott Esztergomban. A városban több laktanyájuk is volt. Ő pedig annyira szerette ezt a fiút, hogy az érettségi után a továbbtanulásra nem is gondolt. Pjotr volt az első igazi szerelme. Mindenáron feleségül akart menni hozzá, és gyerekekre vágyott. Azzal azonban nem számolt, hogy a bürokrácia miatt a papírok beszerzése közben kanosszát járnak majd. Naiv, csacsi fejjel úgy hitte: ha ők ketten eldöntötték a jövőjüket, akkor az úgy is lesz! Nem tudta, s

álmában sem gondolta, hogy egy magas rangú orosz katonatiszt házasságkötésének a terve egy egyszerű magyar lánnyal akkor és ott példa nélküli volt. Nem ment úgy ripsz-ropsz, mint a karikacsapás! Ráadásul Pjotr bajba is került emiatt. Konfliktusba keveredett a felettesével. Amikor közölte a parancsnokával, hogy helyi magyar nőt akar elvenni, az kerek-perec megtiltotta neki. Pedig nem volt olyan orosz katonai szabály, vagy törvény, amely alapján tilos lett volna összeházasodniuk. Végül annyira elmérgesedett közöttük a vita, hogy össze-
verekedtek. Illetve, Pjotr megütötte a katonai parancsnokát, mert csúnya szavakkal illette Verát. Szó szót, ütés ütést követett. Ami oda vezetett, hogy a büntetése letöltése után Pjotrnak azonnal el kellett hagynia Magyarországot. Egyszerűen leszerelték őt. Elbocsátották. Indulás előtt még gyorsan megvette a menyasszonyi ruhát, és megtartották az eljegyzést. Igaz, csak az utcán, mert Vera szülei is elleneztek ezt a házasságot. Nem személy szerint Pjotrral volt bajuk. Az nem tetszett nekik, hogy orosz. Egyrészt hazafias okból, másrészt meg azért, hogy később esetleg elviszi a lányukat magával a saját hazájába. Ezt nem akarták. Később, a bajban, Verának gyakran eszébe jutottak az apja szavai. Azt mondta: amilyen virágot tépsz, olyat fogsz szagolni, kislányom. Az anyja is kérlete, hogy mondjon le erről az orosz tisztről, de ő ekkor már hajthatatlan volt. Pedig ahány kérvényt, beadványt írtak az egybekelésük érdekében, szó szerint annyiszor akadály-hegyekbe ütköztek. - Jó! Akkor majd igazoljuk, hogy úton a gyerek! - gondolták magukban. S amikor Vera valóban teherbe esett, örömeiben a doktor nyakába ugrott. Pjotr is nagyon boldog volt. Öröm is vegyült az örömbé, persze. Az esztergomiak megszólaltak. Leányanyának tartották. S hiába gömbölyödött, az akták ugyan gyarapodtak, de házasságkötési engedélyük még mindig nem volt. Nehezítette a helyzetet, hogy Vera csak négy hónappal később mehetett a gyermeke apja után. - Igen, már megint a lassú adminisztráció miatt!

Nyolc hónapos veszélyeztetett terhes volt a „magyar leányanya”, amikor végre megérkeztek az iratok. Három napon át utazott egyedül, nem kevés átszállással. Pjotr Zseleznogorszkban lakott ekkor a nagybátyjánál. Ott kapott állást is. Orosztanár lett a helyi iskolában. Mivel a távirata nem érkezett meg Verához, csúnyán elkerülték egymást. Vera Moszkva felé indult. Pjotr pedig Kijevben várta. Azt a pillanatot, amikor leszállt a vonatról, s a leendő férjének nyoma sem volt, soha nem felejtí el. Hirtelen nem is tudta mire vélni a dolgot. Egy örökkévalóságnak tűnő hosszadalmas várakozás, tiszti verekedés, meg az átkozott akta-háború után végre nyolc hónapos veszélyeztetett terhesen, kereken három napi utazás után ott állt egyedül Moszkvában, és... senki sem várta őt... Szerencse, hogy rosszul nem lett a csalódástól, a fájdalomtól, s a váratlan helyzet okozta kétségbeesésétől. Hiszen vissza, haza már nem jöhetett. A gyermeke apját mindenképp meg kellett találnia, bármi történt is... Ha az orosz emberek kedvessége át nem segítette volna őt a szörnyű lelkiállapoton, s az összes nehézségen, már nem is tudja, mi lett volna ott vele. De szerencsére mellé szegődött egy jóléltű taxis. Kiderült, hogy egykor Magyarországon szolgált. Potom három rubelért megmutatta Verának a várost, elvitte egy viszonylag olcsó helyre, ahol végre valamit ihat, ehét, aztán szó szerint feltette az orosz férfitől várandós magyar kismamát a platovoi vonatra. Ugyanis Pjotr verekedés miatti büntetése akkora volt, hogy még a meghívó levelet sem írhatta meg - a saját leendő felesége, a gyermeke anyja számára. Helyette csakis a szülei járhattak el a hivatalos ügyekben. Vera így került Zseleznogorszk helyett egy parányi, poros, szegényes kis orosz faluba, amelyet Platovonak hívtak. Jó messze volt a Vasvárostól, szinte a világ végén. Még Zseleznogorszktól is bő kétszáz kilométerre. Tipikus orosz vidék volt, igazi pusztaság. A falucska egyetlen egy utcából állt. Az egyik oldalon voltak a házak, a másikon meg az istállók, mögöttük pedig a szántóföldek, ameddig a szem ellát.

Vera csaknem remegett a drukktól, az izgalomtól. Ebben a helyzetben a szülők címe volt számára az egyetlen fogódzó. Mert egy „magyar állampolgárságú, állítólag egykori orosz tiszttől várandós nő” hogyan is léphetett volna be Zseleznogorszkba, a Szovjetunió titkosított városába, a térképekről is lehangzott és letagadott atomfegyver- és műholdgyártó katonai bázisra? Tehát, maradt Platovo. Egyelőre ide szólt a kismama tartózkodási engedélye. A leendő anyósához, apósához. De... beállítani a jövőbeli szüleihez - Pjotr, és mindennemű előzetes értesítés, meghívás nélkül! Fogalma sem lehetett arról, hogy fogadják majd „a hívatlanul messziről jött terhes magyar lányt”, aki azt állítja magáról, hogy Pjotr leendő felesége. Mit szólnak majd, ha meglátják azt a nőt, aki miatt odalett a fiuk szépreményű katonai karrierje? S micsoda dolog, hogy már az esküvő előtt jön a baba, a lány erősen gömbölyödik, viselős? - Na, bőven volt oka Verának a rettegésre. De csak addig, amíg meg nem mondta, hogy kicsoda.

Nincs arra szó, milyen nagy-nagy szeretettel ölelték magukhoz, behívták, becérték, nagy becsben tartották. Bár meglepődtek, hogy Vera egyedül jött, és nem értették, hol a fiuk? Mi történhetett vele? Csak nem megint verekedett valakivel?

Összehívták az egész falu népét, és óriási dáridót csaptak Vera tiszteletére. Ami étel-ital volt, azt mindenki hozta, s közkézre bocsátotta. S az összes vendégtől kapott apró ajándékokat is!

- Hát, igen. Ilyen tiszták, becsületesek, szeretetre méltóak az egyszerű orosz emberek. S mert hideg tél volt, még arra is volt gondjuk, hogy felültsék a kismamát a kemence tetejére, nehogy megfázzon!

Verának határtalanul tetszett a dolog. Nagyon is! Ott mindenki őt ünnepelte, s persze, Pjotr leendő gyermekét. A vendégek egyre többen lettek. Ő pedig - a kemence tetejéről szemlélve a hirtelen támadt nagy sokadalmat, - hirtelen rádöbrent: a sok fejkendős néni között már nem is tudja, melyikük az ő leendő orosz anyósa... Annyira egyformák voltak, ahogy jöttek-mentek, sugdolóztak, hömpölyögtek, s tányérokat csereberéltek.

Aztán... a dáridónak vége lett, s másnap betoppant Pjotr. - Istenem! Ennyi viszontagság után ez micsoda hatalmas érzés volt! Sokáig azonban nem tartott, mert jöttek a fájások. Biztosan a nagy izgalom, meg a hosszú utazás miatt. Alig maradt ideje körülnézni, mert másnap délben be kellett feküdnie a kórházba a veszélyeztetett terhessége miatt.

Így történt, hogy hiába lett meg végül minden kellék a rég áhított álomesküvőhöz - gyönyörű uszályos ruha, fejdísz, magas sarkú cipő, csodás ceremónia - forgatókönyv meg miegyebek -, az egykor volt álmok valóra váltásából, az életre szóló szép szertartásból végül semmi sem lett. Egyetlen aláírásra zsugorodott az „esküvő” - a Konüsjozsikij Kórházban. Jött egy tanácsai ügyintéző, az ablakon beadta a papírt. Vera aláírta. Utána odakint Pjotr is. - Házasságok lettek! - Ennyi...

Kisfiuk világra jövele után továbbra is Pjotr szüleinél laktak. Vera feleségként sem tehetett be „abba” az orosz városba a lábát. Így aztán Pjotr naponta rengeteget ingázott. Platovóban lakott, viszont a távoli Zseleznogorszkban tanított.

A „magyar asszony” gyorsan, s jól alkalmazkodott. Megszokta az ottani életet. Tudta már, hogy Nagyészdaék a faluban a gazdagok közé tartoznak, jól élnek. Hatalmas földjük volt, sok állatot tartottak, s ami arrafelé nagy dolog volt: téglából épült a házuk! Még központi fűtés is volt benne a díszkemence mellett. Jól is jött az a mínusz negyven fokos téli zimankóban! Ám Verát a hideg sem zavarta. Meg az eső sem. Megszokta azt is, hogy sűrűn térdig járnak a sárban. Tény azonban, hogy Nagyészdaék őt sohasem engedték a földiken dolgozni. Tisztelték, szerették, s kímélték. Egy idő után azonban Pjotr már nem bírta az ingázást a

hatalmas távolság miatt. Úgyhogy csak hetente, kéthetente jött haza. Így lett Verával együtt ő is Zseleznogorszk, vagyis a Vasváros foglya.

Verát a helyi, platovoi rendőrök sűrűn ellenőrizték. Tudni akarták, otthon van-e. Mert ha a férjét kísérve megpróbált volna bemenni a zárt, titkos Vasvárosba, ahol az atomfegyverekhez a plutóniumot, vagy kissé arrébb a Szovjetunió katonai műholdjait gyártják helyben, - abból bizony nagy baj lett volna. Főképp, mert Vera tartózkodási engedélye csak és kizárólag Platovo területére szólt. Az egyik falubeli rendőrnek láthatóan szent meggyőződése volt, hogy Vera magyar kém. Megesett, hogy naponta többször is felkereste őt. Rettenetesen szigorú volt. Csak évek múlva értette meg, hogy tényleg sűrűn próbál Pjotr után szökni. De kizárólag azért, mert szereti őt. Mire a felügyeleti örület csillapodni kezdett, megérkeztek a papírok! Így már Pjotr és családja, meg az anyósa, apósa is a Vasvárosba költözhetett. - Megtört a jég! A szovjetek nagy nehezen belátták, elhitték, hogy az egykori magyar lány semmi rosszat nem tesz a világ legnagyobb országa, s atomhatalma ellen. - Szóval, Vasváros... Tényleg egy hatalmas vasércbányára települt az atomváros. Jutott itt munka a civileknek is szépen! A Szeged nagyságú Zseleznogorszkban nekik azonban csak egy parányi albérleti szobára futotta, miután az anyósáék tágabb lakásából elköltöztek. Mégis óriási előrelépés volt ez Platovo után! Igaz, Vera munkát nem vállalhatott. Szinte évenként jöttek a gyerekek. Petya után Irina, majd Aljoska. Vera a családjának élt - messze, nagyon messze a szülőföldjétől, Esztergomtól. Ha esett, ha fűtt, ha negyven fokos volt a hideg vagy a meleg, ő akkor is ment, órákon át állt sorban a tejért, egy kis zöldségért, gyümölcsért, vagy a kenyérért meg a húsert. Mindenre képes volt, hogy amit csak lehet, a gyerekeknek beszerezzen. S bár próbált erős lenni, olykor bizony honvágya volt. Egyre sűrűbben, egyre gyötrőbben. Többször, mint Platovoban. Pedig már ott is előjött. Olyankor leült a kis patak partjára és potyogtak a könnyei. Valami nagy-nagy keserűség tört elő belőle. Anyjára, apjára, a testvéreire, az ismerősökre, meg a kedves esztergomi utcákra, a magyar tájra, s szóra gondolt ilyenkor. Nem sokáig, mert előbb-utóbb hirtelen ott termett mellette valamelyik gyerek, és értetlenül nézte, hogy a mamájának mi a baja. Hogyan is értette volna meg bármelyikük, hogy mennyire hiányzik neki Magyarország! S hogy mennyire szégyellte, amikor rájött, hogy - mivel nincs kívül magyarul beszélnie - mind gyorsabban felejtí el az anyanyelvét. Egyre több szó nem jutott eszébe. Már... oroszul gondolkozott. Eloroszosodott odakint! Magyar létére egy tipikus orosz nő lett belőle. Annyira, hogy idővel már „intézkedett” is! A három gyerekkel ugyanis járt volna nekik egy nagyobb lakás, de nem kapták meg. Évekig kellett volna még várniuk rá. Vera fogta magát, és írt a Komszomolszkaja Pravdának, meg az orosz Televízióknak is. Végül - biztosan azért, mert ő külföldi és emiatt megkülönböztetett bánásmódban részesültek - megkapták a lakást! A négy szobás, összkomfortos hatalmas, óriási lakást! Nagy dolog volt ez, de... sajnos a „csoda” késve érkezett. A házasságuk ekkorra már romokban hevert. Pjotr... szeretőket tartott, s egy idő után ezt már nem is titkolta. Úgy fogta fel ezt a dolgot, hogy az ilyesmi természetes. Meg volt győződve arról, hogy pontosan úgy él, mint az összes többi férfi.

Vera sokáig azt remélte, hogy nagy-nagy türelemmel, idővel talán meg tudja változtatni a férjét. Mindenképpen meg akarta menteni a házasságukat. S remélni, hinni, bízni próbált. Ám ahogy telt-múlt az idő, a helyzet egyre rosszabb lett. Pjotr mind gyakrabban csalta és meg is alázta őt. Kegyetlenül bánt vele. Előfordult, hogy a barátnőjét lakásra hívta, s őt kizavarta a konyhába, hogy főzzön nekik vacsorát meg kávéját. Aztán meg kiküldte a szobából, hogy ne hallja, mit beszélnek.

Egyre súlyosbodott a helyzet. Pjotr kicsapongásai, s velük együtt a megaláztatások szaporodtak. Ráadásul inni is kezdett. Attól kezdve nagyon durva volt. Annyira, hogy a gyerekek meg a maga érdekében nem volt más választása, mint hogy elváljanak.

- A szovjet himnusz! - kapott észbe Vera. Illedelmes volt. Felállt. Pedig egyedül volt a szobában, ahol a rádió szólt. Három szovjet állampolgárságú gyerek magyar édesanyjaként mi mást is tehetett volna, vállain hordozva az orosz ex-katonatisztól való válásának az összes terhét, koloncát, kínját, nyűgjét. - A himnusz! Meg a friss orosz nyelvű hírek. S az időjárás-jelentés. Alig öt perc, öt év múltán. Mindössze ennyi időre zökkentette őt ki az emlékezéséből a moszkvai rádióadás.

Igen, a válás. Attól fogva teljesen elmérgesedett a helyzet. Szakadékba zuhant. S amikor úgy hitte, ennél rosszabb, s lejjebb már nem lehet, kiderült: dehogyisnem! Uram Isten! Öt év múltán viszontlátja a fiát, a szőke angyalkából lett szurtos, csúf kis orosz vadóc gyereket, akit fel nem ismert volna... S aki „nénizi” őt! ... A saját édesanyját! S neki a „titkos városban” titokban kell tartania az igazságot, mert... akkor pakolhat és egyből vonatozhat haza! Hát micsoda világ ez? - kérdezte magától. S persze válasz most sem érkezett.

Igen, a válás... Azzal siklott félre minden. Na, de hát mi mást is tehetett volna? Pjotr masszív alkoholista lett. Ütött, vágott, vert mindent, s mindenkit. Tovább az úgy nem mehetett! De jaj, micsoda pokoli áron szabadulhatott meg! Mármint a férje, s a Vasváros fogságából. Az egybekeléssel ellentétben a válás simán, gyorsan ment. Korrekt volt az orosz bíróság. Mind a három gyereket Verának ítélték. A lakást azonban meg kellett osztaniuk a volt férjjel. Így vált végképp tarthatatlanná a helyzet. Pjotr még többet, s állandóan ivott, és folyamatosan zaklatta a volt családját. Arról nem is beszélve, hogy nyíltan élte az életét a közös lakásukban a barátnőivel. Sokszor azok is részegre itták magukat. - Hogy lehet három gyerekkel így élni? Ugyanakkor jó lépése nemigen volt. Másik lakást nem kaphatott. Pénze, munkája a plutónium-gyártó zárt atomvárosban - nem volt. A magyar érettségi bizonyítvány odakint egyébként sem ért semmit. S a magyar adatok is csak rontották az esélyeit. Ódzkodtak, vonakodtak munkát adni - egy „gyanús külföldi idegennek”. S ha még el is vált egy szovjet állampolgártól! - Na, ez bizony reménytelen volt. Egyértelművé vált, hogy új életet csakis otthon, Magyarországon kezdhet. Ám, amikor ezt a döntést meghozta, még nem sejtette, hogy az élet óriás sakktábláján milyen válaszlépés érkezik hozzá. Nem sejtette, hogy ettől kezdve pokoli válaszutat elé kerül, mert... mattot kapott, s ami eztán következik, az szó szerint a 22-es csapdája lesz... Két gyermekével elmenekülhet. Odahaza nyugodtan felnevelheti őket. De ennek az az ára, hogy a harmadik szülöttje - ott marad a volt férjével. Örökre...

Az volt a baj, hogy Vera magyar, a három gyerek pedig szovjet állampolgár. A törvény pedig kimondta, hogy Pjotr hozzájárulása nélkül a kicsik nem hagyhatják el a Szovjetunió területét. Akkor sem, ha egy másik törvény értelmében viszont mind a három gyermeket Verának ítélte a bíróság. - Hát, így fordulhatott az elő, hogy a volt férje az egyik kicsit mégis megtarthatta. Irina volt a kedvence, őt akarta, őt választotta. Hiába könyörgött neki, nem tágitott... Mindössze annyit tudott elérni, hogy meggyőzte: a kislánynak az anyja mellett van a helye. Végül abban állapodtak meg, hogy az akkor kétéves Aljosát kapja meg. Vera szíve vérzett. De úgy érezte: a másik kettő érdekében ebbe bele kell törődnie. De egy anya ebbe... csaknem beleőrül! Ezerszer végiggondolt mindent újra meg újra. Éjjel és nappal. Mint egy mókuserékben, úgy vergődött tehetetlenül. Lemondani a saját húsáról, vérééről! A legkisebb csöppségéről! Ott hagyni egy részeges, kicsapongó apa mellett! - Borzalom... S amikor ő ebbe

a pokoli, embertelen alkuba belement, tudta, érezte, hogy örökre elveszítette a legkisebb fiát. - Hogy lehet elköszönni, elválni egy gyerektől ilyen helyzetben? Mit kell neki mondani? Hogyan lehet megértetni vele azt, hogy itt mindenki örök vesztes lesz. Aljoska az anyját, s a két testvérét, az édesanyja meg a legkisebb fiát fogja siratni - örökre. Több ezer kilométer, s egy egész világ választja majd el őket. Az elválás után találkozniuk is csak nagy ritkán lehet. - Évente egyszer? Vagy... inkább öt évente... - Igen, az utóbbi lett belőle. S szégyenszemre... ő nem ismerte fel a saját fiát!

Eszébe jutottak az elválás szörnyűségei. Pjotr már két nappal az indulás előtt eltüntette Aljoskát. Valahová elvitte. Nem árulta el, hová. Ő pedig hiába könyörgött, hogy legalább a legutolsó percre hadd legyen mellette... Nem engedte. Az ablakból látta, ahogy dühösen cibálta a kicsit, mert az nem akart vele menni. Sírt... Talán megérezte, de ekkor még nem tudta, hogy mi lesz ezután vele.

Vera végigzokogta a vonaton az utat. A három napig tartót. Borzalom volt, ahogyan a két gyerekkel meg a konténerbe csomagolt holmikkal hazafelé, Magyarországra jöttek - Aljoska nélkül. Tudta már, hogy a volt férje hamarosan újránősül. Tisztában volt azzal, hogy Aljoskának nemsokára lesz nevelő anyja, s hogy egyébként is ott az anyósa meg az apósa, de... mégis. Akkor és ott, hic et nunc, ő örökre elveszítette az egyik gyermekét. Ráadásul nem azért, mert Pjotr annyira szerette Aljoskát, hogy nem bírta volna nélküle élni. Kerek-perec meg is mondta, hogy csak a lakás miatt kell neki. Ha ugyanis ő mind a három gyereket elhozta volna, akkor a négyszobás lakásból azonnal kiköltöztették volna. Így viszont maradhatott.

A csonka család életének új fejezete kezdődött otthon, Esztergomban. Aljoska nélkül. Nem volt könnyű így hazajönni. Nagy szűgyen volt ez a tömérdek fájdalom mellett. Ami történt, azt csak kevesen értették meg. Vera... sokáig zavart volt. Alighanem idegösszeomlást kapott. Nagyon megviselte őt a... zuhanása, a vesztesége. Előfordult, hogy az esztergomi boltban oroszul kérte a felvágottat meg a húst. Furcsán néztek rá... De akadt egyéb gondjuk is. Fedél volt a fejük felett, hiszen az édesanyja a „két orosz gyerekkel együtt” is befogadta. Munkát találnia viszont itt sem volt egyszerű. Kezdetben betanított műszerész lett a Finommechanikai Műveknél. Később adminisztrátori állást kapott. - De jaj, a gyerekek! Egyetlen szót sem tudtak magyarul! A válás után bizony nem volt egyszerű kiharcolnia, hogy az egyik laktanya orosz iskolájába vegyék fel őket, - miközben az orosz apjuk Zseleznogorszkban él. Végül sikerült. Arra hivatkozva, hogy a kicsik szovjet állampolgárok, ahogyan az apjuk is. - Vera elégedett volt. S előítéletektől mentes. Pjotrban csalódott, ez igaz. De ettől még nem gyűlölte az oroszokat. Se az országot, se a népet. Sőt, a volt férjét sem. Bár lett volna rá oka bőven. Sőt! Magyar létére ő tanította Aljoskának is a kedves orosz gyermekdalt, amelynek a refrénje arról szól, hogy: Mindig lesz égbolt. Mindig lesz Nap. Mindig lesz mama. És mindig lesz - ő... - Istenem! Milyen boldogan énekelt! S amikor az a sor következett, hogy „mindig lesz mama,” még a kerti hinta kötelét is elengedte, hogy a csöpp kezével órá mutasson, s hozzá huncutul mosolyogjon! - sóhajtott mélyet Vera.

- Hozhatok-e valamit? Enni, inni, vagy újságot? Esetleg, ha tévét akarnál nézni, gyere ki bátran a nagy nappaliba! - szólt hozzá az illetendő kopogtatása után az anyósa. Vera azonban... inkább egyedül akart most lenni. Hiszen Aljoska már alszik. S ő... a gyerek miatt van itt.

Nehezen jött álom Vera szemére. Elalvás előtt az otthon hagyott másik kettő járt a fejében. Petya, aki magyar földön Péter lett, s Irina, akit újabban „a távoli országban” Irénnek hívnak. Vajon ők most mit csinálnak? Öt napra eljött tőlük. A magyar nagyi van velük. Biztosan máris hiányzik nekik az édesanyjuk!

Másnap a közös reggeli közben olyasmi történt, amitől Vera kezéből kiesett a kávéskanál. Egyszer csak váratlanul odalépett hozzá Aljoska. Mélyen a szemébe nézett, s mindenki füle hallatára azt mondta:

- Ide figyelj, néni! Tudom ám, hogy te ki vagy!

- Ki vagyok? - kérdezett vissza döbbsen Vera.

- Te vagy az anyukám! Emlékszem ám rád! - érkezett fürgén a válasz.

Vérának még a lélegzete is elállt. Valójában... ekkor döbbsen rá igazán a helyzet szörnyűségére. Attól kezdve Aljoska nem mozdult mellőle. Éjszaka is vele aludt. Megélte azt a csodát, hogy... pár napra visszakapta az édesanyját.

Vera azon tűnődött, hogy mennyire kegyetlen az élet! Még egy csöpp gyerekkel szemben is. Hiszen a kölcsön kapott idő, a röpké boldogság, az egymásra találás egy csapásra kámforrá vált, amint letelt a látogatási idő. S a búcsúzás... iszonyúan fáj. Láthatóan Aljoskának is. Erősen szorította az anyja kezét és csimpaszkodott a nyakába, utána meg a karjába. Erőnek erejével próbálta volna visszatartani az anyját, akinek... mennie kellett. Hatalmas út állt előtte, minden értelemben. A Krasnojarszk-körzet a Szovjetunió szibériai területén az atom- s világhatalom észak-nyugati határvidéke volt. Moszkváig még repülőgéppel is öt óra húsz perc lett volna onnan a menetidő. A Moszkva-Budapest távolság pedig légvonalban is 1569 kilométer. S bizony, még Esztergomba is el kell majd jutnia. A szülőföldjére. Egyedül... Megint Aljoska nélkül. - Hatalmas távolságok... a térképeken, s a szívekben... Áthidalhatatlanok, úgy látszik. S a fájdalom a Duna-Jenyiszej folyók távolságát ezerszer beszorozva sem volt se számokkal, se szavakkal mérhető vagy kifejezhető.

Zokogott mindenki. Anyós, após, anya, fia, egytől egyig. Aljosa vörösre sírt a szemeivel együtt az egész arcát is. Vigasztalhatatlan volt. Az elválás perceiben Vera érezte már, hogy ezt a gyereket hiába viszik a nagyszülők haza. Hiába lesz ott mellette az apja, a másik anyja, meg a féltestvére is, akit Pjotr felesége az előző házasságából hozott magával. S ezúttal az orosz nagykik is hiába cirógatják, babusgatják, nyugtatják. Aljoska - az utolsó pillanatig, - görcsösen ragaszkodott, rimánkodott. Mindenáron az édesanyját akarta... Meg az esztergomi testvéreit, akikről a mama mesélt.

A peronon állva Vera lelke megremegett, s összereszt. Ha kettészakadhatott volna, akkor az egyik fele biztosan itt, Szibériában maradt volna. De a másikat Petya és Irina - a szépen magyarosított új neveikkel - haza várja. Nincs mese, mennie kell...

Ha volnának szavak arra, amit érzett, akkor leszakadna az ég, eltűnnének a hegyek s a völgyek. Ha létezne mértékegység a fájdalomra, a szenvedésre, akkor a skálán a mutató kilengene. Ha Isten lenézne rá, s érezné a lelke összes rémült rezdülését, vére lázadó lüktetését, akkor egyetlen intésére most rögtön meghalna a Nap. Úgy, ahogyan a Vera név orosz jelentését megcsúfolva, őbenne pusztult el ezen a napon a hit, s a remény. Úgy érezte, hogy ami most történik vele, az egy újabb zuhanás. A semmibe. Öt év múltán öt napnyi

viszontlátás, hogy... megismerje a fiát... - Százhusz óra. De... ez nem volt boldogság! S utána már lehetetlen túlélni az elválást.

Ha otthon a két másik nem várná! - cikázott benne a menekülő gondolat. Csakhogy... nem szabad visszakoznia, leszállnia, odafutnia. Nincs visszaút. A két másik a messzi távolban őt keresi, őt várja. Nem maradhat itt...

Lassan, méltóságteljesen, már-már ünnepélyesen indult az Isten háta mögötti határvidékről a Moszkvába tartó gyorsvonat. - Aljosa nélkül... Vera a végtelennek tűnő, egyhangú orosz táj bágyadt bámulásába menekült. Nem sejtette még, hogy az újabb viszontlátásra megint őt esztendőket kell majd várnia. S hogy a határtalan szeretetet is foglyul ejtik, elrabolják, uralják, s elpusztítják a határok. Amelyeket országok, emberek, s a szívek közé törvények, szabályok, szokások és indulatok csempésznek.

Hazafelé eszébe jutott az egyik orosz közmondás.

Háborúba mégy? - Imádkozz egyszer!

Tengerre mégy? - Imádkozz kétszer!

Házasodol? - Imádkozz háromszor!

Vera érezte, hogy a közmondás neki is szól. Tudta azt is, hogy bele kell törődnie a sorsába. Levette a még mindig magán felejtett sálát, és hátradőlt. Azt figyelte, hogy szaladnak a fák... Az orosz fák, körülötte. S azon tűnődött: vajon a gyerek megértette-e, hogy amíg a tizen-nyolcadik évét be nem tölti, addig itt kell maradnia. Nem jöhet haza vele. Habár,... Aljoska Magyarországon még sohasem járt. A haza szó neki mást jelent. Az anya szót viszont nagyon is jól érti, s érzi. - Na, de tizenegy év! Tizenegy elátkozott esztendő még! Aljoska addig marad a Vasváros foglya. Tizenegy év... Százharminckét hónap. - Örület! ... Túl lehet-e élni ennyi időt egymás nélkül? S ha igen, hogyan?

- Hinni kell! - felelte magának Vera. Hinni és bízni kell. Hogy odahaza Esztergomban mindig lesz majd munkája, kenyere. S hogy a dolgos évek gyorsan elröpülnek. S hogy tizenegy esztendőn át majd leveleznek a gyerekekkel. S egyszer... talán eljön a nap, amelyen Aljosa szabad akaratából betoppan ide, hozzá. S akkor... végre visszakapja őt, az elveszített, ellopott, tőle elrabolt, tizenhat esztendőn át a messzi távolban fogolyként tartott... legkisebbik fiát...

CSERBENHAGYÁS

- Segítség! Gyorsan hívni kell a mentőket!
- Meg a rendőrséget!
- Mi az, mi történt? Mi ez a csődület?
- Nem látja? Valaki kiugrott a hatodikról!
- Dehogysis! A hatodikon én lakom! A negyedikről zuhanhatott ki!
- Nem öngyilkos lett?
- Meghalt?
- Meg. Egészen biztos.
- Jönnek már a mentők? Addig ne nyúljanak hozzá!
- Az nem úgy van! Oda kell menni egészen közel, és meg kell győződni arról, hogy már nem lehet rajta segíteni! Meg kell tudni, hogy él-e!
- Engedjenek! Hadd menjek oda! Körbevették ezt a szerencsétlent, és megy az idő! Itt sipákolnak, ahelyett, hogy segítenének! Utat kérek! Helyet! Innen nem látok semmit sem!
- Ajaj! Vértócsa van alatta. Folyik... a vére. Meg mindene. Lépjenek már hátrébb! Kizárt, hogy ez még él!
- Ez a nő nem is itt lakik! Még sohasem láttam! A környéken sem!
- A hatodikon nyitva van az erkélyajtó! Onnan zuhanhatott ki! Nem a negyedikről!
- Szörnyethalt! Óriási a tócsa körülötte!
- Valaki szaladjon már fel a hatodikra! Meg kell nézni, hogy otthon vannak-e! Lehet, hogy nem is tudják, mi történt!
- Láttá valaki a zuhanást? Egyedül volt az erkélyen? Nem mindegy, hogy ugrott vagy lökték!
- Emberek! Figyelem! Van szemtanú? Láttá valaki az esést? Mindjárt itt a rendőrség!
- Szentséges Isten! Ilyet... még sohasem láttam. Ki ez?
- Senki se tudja. Talán friss bérlő, vagy vendég.
- Hol késnek már a mentősök? Egyáltalán hívta őket valaki?
- Igen! Itt vagyok! A második emelet kettőből. Szóltam már nekik.
- Ide halottas kocsi meg locsoló-takarító autó kell, nem mentő! Ez meghalt! Lapos, mint a lángos. Még az agyveleje is kifolyt, úgy látom.
- Most jövök a hatodikról! Hiába csengettem meg kopogtam! Az 1-es lakás ajtaja zárva! És nem nyitnak ajtót. Pedig... onnan zuhanhatott le.
- Inkább ugrott! Hát ott a magas védőkorlát! Ehhez még sámlí vagy szék is kellett!
- Hány méterről zuhanhatott? Milyen magasan van a hatodik emelet?
- Olyan száz méter, azt hiszem.
- Nincs annyi! Jóval kevesebb!
- Biztos, hogy meghalt? Nem kellene megmozdítani?

- Majd én odamegyek és beszélek hozzá! Engedjenek!
- Nem! Ne engedjék! Ne nyúljanak semmihez, amíg a rendőrök meg a mentősök ide nem érnek! Egyébként is halott! Nem mozdul meg és csupa vér a járda körülötte. Ekkora magasságból ezt nem lehet túlélni!
- De arra vigyázni kell, nehogy valamelyik kutya vagy macska odamenjen, és a vért nyalogassa!
- Na! Ott szalad az Ilonka! Ő az! Ő lakik a 6/1-ben! Csakhogy hazajött!
- Mi történt?
- Valaki kizuhant a hatodikról. Kiugrott vagy kiesett. Azt hittük, hogy maga az!
- Szentséges Isten! Te jóságos ég! Ez... ez a testvérem! Az Anna! Gyorsan a mentőket!
- Már jönnek. De mi történhetett?
- Nem tudom... Nem értem... Tegnap este jött. Vidékről. Én... csak leszaladtam pár percre a boltba. Kevés volt a kenyér és nem volt itthon sütemény.
- Ne nyúljon hozzá! Ne fordítsa meg! Nem látja, hogy halott?
- Csak meg akartam győződni arról, hogy... De már látom. Ő az! A ruhája. A cipője. Meg oldalról az arca! És a haja is... Rettenetes! Uram Isten! Most mi lesz? A lányom iskolában van. A férjem dolgozik. Negyedórára szaladtam csak le a boltba, hogy legyen otthon valami!
- Itt hátul nem hallottuk jól! Hangosabban! Ki ez? Új lakó, bérlő, vagy vendég?
- Vendég! Az Ilonkái! Elfogyott a kenye, nem volt süteménye, és elugrott a boltba. Közben történt. Nem volt otthon senki, csak a vendég. A testvére.
- Utat! Utat! Félre! Itt vannak a mentők! Szirénával meg villogóval.
- Intsenek nekik, hogy erre jöjjenek!
- Idetalálnak maguktól is, akkora itt a villámcsödulet. És címre jönnek!
- Hát, ilyet!... Errefelé ilyesmi még sohasem történt! Az egész Pillangó Parkban sem.
- Utat! Tessék gyorsan jönni! A testvérem...
- Hozzányúlt valaki? Elmozdították?
- Nem! Senki sem.
- Honnan zuhant?
- A hatodik emeletről. Az 1-es lakásból.
- Biztos, hogy a testvére? Felismeri? Azonosítja?
- Igen... Ő az...
- Meghalt. Nincs pulzusa, de nézem tovább. És kérem, hogy menjenek haza! Mind! Nincs itt semmiféle látnivaló! Aki tud valamit az áldozatról, csak az maradjon! Mindjárt itt lesz a rendőrség is.

A mentőorvos elvégezte a szokásos rutinvizsgálatokat. Megállapította, hogy körülbelül húsz perce állt be a halál. Koponyaalapi, nyakcsigolya- és többszörös borda-, kéz- meg lábtörés a sérülés. Nagy magasságból zuhant és szerencsétlenül esett. Szörnyethalt.

Mire ezt kimondta, két szirénázó, villogó járőrautóval befutottak a rendőrök is. A főhadnagy, aki a helyszínelést vezette, ellentmondást nem tűrő határozottsággal irányította a munkát. Krétával körberajzolták a holttestet. Fotóztak, mértek, kérdezgettek, jegyzeteltek, tanúkat gyűjtöttek, s hallgattak meg. Közben egyikük emelt hangon zavarta haza a „katasztrófa-turistákra” emlékeztető beszólogatókat, kéretlen tippadókat, béméskodókat. Vagy hatvanan-hetvenen lehettek az egybegyűltek. Futótűzként terjedt a hír a lakótelepen, hogy a D. épületből valaki kizuhant. Nem biztos, hogy öngyilkos lett. Lehet, hogy lökték! Ez esetben gyilkos sétálgat szabadlábon a Pillangó Parkban!

Volt, aki az óvodáskorú csöppsegeit hozta - kifejezetten a D. épülethez - nézelődni. Hogy élvezzék a nagy felhajtást, felfordulást. Ennyi szirénázó, villogó autót itt, helyben eddig még nem láttak a gyerekek. Némelyek tördelték a kezeiket, sopánkodtak, fontoskodtak, bölcs megjegyzéseket tettek. Akadt, aki fényképezőgépet hozott, s magáncélra fotózott - volna, ha el nem zavarták volna. S hogy a szemközti tízemeletes épület csaknem összes lakásából kukucskáltak a függönyök mögül is, azon sem csodálkozott senki. Leskelődtek, figyelgettek. Mert az egyhangú, szürke, eseménytelen hétköznapijukba robbant bele ez a helyi tragédia. Biztosan voltak olyanok is, akiket őszintén lesújtott, megrendített ez a szörnyű eset. Talán... a D. épületben élők közül, akik szép számmal ácsorogtak a felszólítás ellenére is a ház, s a hulla előtt.

A rendőrök továbbra is egyre csak mértek, fotóztak és szemtanúk után kutattak. Állítólag senki nem látta, hogy mi történt. Mindenki csak a csattanásra, s a földön fekvő, vértócsás hullára lett figyelmes. „Az idegenkezűség lehetőségének a kizárása!” - így mondták a rendőrök. Vagyis, azt akarták tisztázni, hogy Anna egyedül volt-e az erkélyen? Bárki lökhette-e? Magától ugrott, vagy baleset is történhetett? Volt-e oka az öngyilkosságra? Volt-e közvetlen kiváltó oka a tragédiának? Hol vannak az iratai, a holmijai? Miért jött ide vendégségbe? Írt-e búcsúlevelet? Rendezett anyagi és családi körülmények között élt-e vidéken? Netán volt-e valamiféle súlyos, halálos betegsége? Férj, gyerek hazavárta-e? Ilona vitatkozott-e Annával, mielőtt a közeli CBA-ba ment? Mit vásárolt, miért, és hol a blokk? Miért nem volt otthon Annán kívül senki sem, amíg ő vásárolt? Be volt-e zárva az ajtó belülről? Hozzányúltak-e valamihez, mielőtt a lakásban megkezdődött a bűnügyi helyszínelés? Találkozott-e ismerőssel a CBA-ban? Hogyan, kitől, s honnan értesült a testvére haláláról? Miért nem ő hívta a mentőket? Szedett-e gyógyszert Anna, s ha igen, akkor milyet? Alkoholt ivott-e? Előfordulhatott-e, hogy Anna depressziós volt és ezt titkolta? Meg volt-e beszélve előre az érkezése, vagy csak úgy váratlanul beállított? Miről beszélgettek? Anna panaszkodott-e? Utalt-e bármilyen jel arra, hogy öngyilkosságra készül? Tett-e effajta megjegyzést, célzást? Ilona szerint mi indokolhatta azt, hogy épp itt lett öngyilkos? A szentendrei családon, s Ilonán kívül volt-e még Annának hozzátartozója?

Ilona minden porcikája reszketett. Nem elég, hogy tisztázatlan okból meghalt a testvére, amíg ő a boltba lement, ráadásul még őt gyanúsítják! Először a CBA-ba kísérté vissza két rendőr. Igazolták, hogy ott volt! Rendőri kísérettel, visszafelé jövet látta még, ahogyan Annát óriási fekete hullazsákba csomagolják. Hallotta az utasítást, hogy a vért, az agyvelőt, meg mindent fel kell takarítani a járdáról. S hogy a rendőrség itt kint már végzett. Még a szemközti lakókat kérdezik végig, hátha azok láttak, észrevettek valamit. Ezután Ilona lakásában kutakodtak a nyomozók. Anna összes holmiját, a ridiküljét meg a hátizsákját is átvizsgálták, jegyzőkönyvezték, fotózták. Utána meg az erkélyt nézték meg tüzetesen. Szék, sámlí nem volt. Vagyis... Anna a korláton fejjel lefelé szándékosan átbukhatott. Segédeszköz és idegen kéz nélkül. Ica az ajtót kívülről bezárta. Se családtag, se idegen nem mehetett be, amíg ő távol

volt. És búcsúlevél sincs. Anna iratai rendben voltak. A pénztárcájában csak apró volt. Mintha... kölcsön akart volna kérni. De meggondolhatta magát, mert nem hozta szóba. Valószínűleg látta, hogy - finoman szólva - Icaék sincsenek jól eleresztve. Egy keresetből tengődnek, vergődnek négyen, mert ő munkanélküli. Épp csak nem éheznek. - Lehet, hogy Anna a pénz miatt lett öngyilkos?

- Jó, akkor kezdjük előlről! Mondjon el minden fontosat a testvéréről! - utasította őt a nyomozást vezető rendőr. Úgy látszik, annyira zaklatott, zavart, összetört és szétszórt volt, hogy megszerezni kell újból az információkat. - Szóval, induljunk el megint a kályhától! Hátha akkor eszébe jut valami, bármi, ami nekünk fontos lehet! - nógatta őt tovább a rendőr.

- Anna igen rossz lelki állapotban, váratlanul jött ide. A látogatása nem volt előre megbeszélve. Sírt. Mondta, hogy már nem bírja tovább. Betelt a pohár. A volt férjének nyoma veszett. Pontosabban, gondolt egyet és eltűnt. Nagy bajban vannak, mert nincsen munka, nincsen családfenntartó, nincsen pénz. Arcpirítónak nevezte a szegénységüket. Azt ecsetelte, hogy egyre csak süllyednek, zuhannak. És nincs megállás. S hogy mind a Jani meg a pénz áldozatai. Meg hogy nem érti, hogy tehette ezt velük a volt férje. Kilép az életükből, azt mondja, leugrik egy csomag cigarettáért, és örökre eltűnik.

- Kezdjük az elejéről, asszonyom! Ez most hivatalos kihallgatás. Az adatait már felvettem. Szóval, akkor a testvéréről legyen szíves összefoglalni nekem mindent!

- Igen. Anna negyvenöt éves múlt. Két hete. És egyedül maradt a két gyerekkel. Az ő kálváriájuk okozója egyetlen személy: a volt férje. A Jani. Aki egykor mintaférj volt és remek apa. Aztán ki tudja, miért, jött egy hirtelen páforgulása. Maga az ördög lett. Szerintem ez olyan ritka, mint a fehér holló. Hát micsoda dolog ez? Se szó, se beszéd, gondol egyet, és eltűntté nyilváníttatja magát. Ismeretlen címre távozva felszívódik. Eltűnik. Elbújik. Mi ez, ha nem durva cserbenhagyás? Még csak pénzt se küld! Volt Jani, nincs Jani. „Megfeledkezett” a családjáról. Ki tudja, hol van? Maguk, vagyis... a tisztelt rendőrség se találja őt. Valahol éli a világát, miközben pontosan tudja, hogy a csonka család éhezik. Miatta! Még így is, hogy az Anna állandóan alkalmi munkákkal meg kölcsönökkal próbálta fenntartani a három fős családját. A Jani tisztában volt azzal is, hogy a szentendrei ház, amiben élnek, már életveszélyes. Meleg víz hónapok óta nincsen. A lakás tiszta, viszont minden kopott, meg el is romlott benne. Borzalmas mélyszegénységben szenvednek. Náluk a „nemzeti eledel” a bundás kenyér. Még ebédre is! Mert csak arra futja. És a testvérem túrt, egyre csak túrt, dolgozott, gürcölt. Kissé megtört, ez igaz. De energikus, jó idegzetű, nagy munkabírási maradt. Amúgy Budapesten született. Látja, ott az igazolványa. Szentendrén a ferences gimnáziumban érettségizett ő is. Jó tanuló volt. De az egyetemre nem vették fel. Nyomdász lett. Szentendrére a férje miatt költöztek. Mert a Janival ott ismerkedtek meg. Annát Budapesthez gyakorlatilag nem kötötte semmi. A szüleink korán meghaltak. Én itt lakom, ő meg Szentendrén. Beleszeretett abba a városba. Nemcsak a Janiba. Mindig mondta, hogy az a művészek városa, festői környezetben. Tetszettek neki a mediterrán hangulatú házak, a Fő tér, a sikátorok, a Képtár, a Kovács Margit Múzeum, a várdomb, meg minden. A galériák szerelmese lett. Meg a skanzené. Boldog volt, ha ilyen helyeken takaríthatott, jegyet árulhatott. Elvégezt mindent. Becsületesen dolgozott. Valósággal kitalpalta, kijárta, kikönyörögte magának az effajta munkákat. Ezért nem haltak éhen. Mert a családi pótlékból a rezsire se futotta neki. Vagy laknak, vagy esznek. - Na, ez lehetett a baj. S persze, mint mindenkinek, az ő életének is voltak tüskéi. Például... felvették ugyan a szombathelyi Tanárképző Főiskolára, de az utolsó évben kimaradt. Már nem bírta a gyerekek mellett. Ezért nem lett magyar-történelem szakos tanár. Na, de az Anna művelt volt! Sokat olvasott és szépen festett is. A Jani... hogy is mondjam, nem volt hozzá való. Megbízható, jópofa srácnak tűnt, amikor megismerkedtek

nem ivott, úgy látszott, hogy lehet rá számítani. De... ő traktoros volt egy téeszben. Szép, hogy az Annát ez nem zavarta. Viszont óriási szellemi szintkülönbség volt közöttük. - Ja, igen. El ne felejtsem: a szüleink nem örültek a Janinak. Se ennek a házasságnak. De aztán jött a két unoka. Mi mást tehettek volna, mint hogy idővel beletörődtek a Janiba. Amúgy Anna örökmozgó, dinamikus, lendületes, nyughatatlan típusnak született. Képes volt még padlástér-beépítésre is a rozoga házban! Elképesztő, amit végigküzdött azért, hogy ne dőljön rájuk és ne ázzon be az átkozott vén ház! Ami olyan volt, mint egy lyukas zsák. Egyre csak nyelte a pénzt és nem látszott rajta a javulás. Ez vitte el az erejét, az energiáját! Ezért nem bírt az utolsó évben Szombathelyre utazgatni, vizsgáztatni. Belefáradt. Csecsemőt cipeljen a vonaton? Segítsége nem volt. Sajnos, rám sem számíthatott. Örültem, hogy élek, és a saját gondjaimmal megbirkózom. Felügyelő nénikre meg nem volt pénz. De... ahogy az Anna otthon tartotta a frontot, az fantasztikus volt! Sokáig a Janival meg a kicsikkel igazi szentendrei mintacsalád hírében álltak. Akkoriban a Jani még tényleg hajnaltól késő estig gürcölt, rengeteget dolgozott a földeken. Támasz, biztos pont, kapaszkodó, fogódzó volt az Anna életében. Szerették, tisztelték a téeszben is. A testvérem pedig, mondom, szintén rengeteget dolgozott. Az adminisztrátori munkától kezdve a bejárónői teendőig, a kisegítő titkárnői feladatoktól a fénymásolásig, kertápolásig, takarításig, a gyermekfelügyeletig, elvállalt az mindent! Csak-hogy amit kerestek, az rögtön ráment a rozoga ház egyben tartására. Szerintem a Jani ebbe fáradt bele. A szélmalomharcba. A kilátástalanságba. A Don Quijote-i küzdelmekbe. Gondolt egyet, és... vége lett. Pontosabban: a testvérem egy időben arra panaszkodott, hogy a Janival mind gyakrabban veszekednek. S hogy újabban, - így mondta - fogja magát, és elmegy otthonról presszózni. Sűrűn közölte, hogy „leugrik egy doboz cigarettáért”. És csak órák múlva talált haza. Annát bosszantotta, hogy ilyen régi, szakállas viccet süt el, s hogy hülyének nézi őt. Megcsinálta százszor is, egymás után. A rossz poénon volt leginkább kiakadva a testvérem, úgy hiszem. S bizony, fogyni kezdett a türelme. De leginkább a hirtelen jött személyiség-változás, -torzulás aggasztotta. Elege lett Jani hazudozásaiból, kimaradozásaiból, meg abból, hogy minden gonddal magára maradt. S hogy az egykori mintaférj és mintaapa valósággal menekült már otthonról, a családjától. Nem érdekelték se a gyerekek, se Anna. Száznolcvan fokos fordulatot vett. Betelt a pohár. Emlékszem arra is, amikor a testvérem kétségbeesve hívott telefonon azért, mert a Jani se szó, se beszéd, a téeszben felmondott, és bejelentette, hogy „holnaptól maszek fuvarozó” lesz. Az egyik kollégájának ugyanis bejött ez a vállalkozás. Szegény Anna elhült. Utólag tudta meg, hogy Jani horribilis összegű kölcsönt vett fel a „kiváló üzlethez, induló tőkeként”. Úgy fogalmazott: „Lám, az én kedves férjem nem ismer lehetetlent. Megoldotta a tőke-problémát is, csak bele ne haljunk!” S amikor... megtudta, hogy lopott is, egy világ omlott benne össze. Ezt... nem gondolta volna a Jánosról. Hogy idáig sülyedjen, ilyen mélyre zuhanjon. - Kriminális! Emlékszem, ezt a szót használta. Ekkor már nagy patáliát csapott. Csavargóvá vált a férje! Fülébe jutott az is, hogy a presszózás közben felszedte magának az ifjú presszósnőt is. S attól kezdve már egyetlen fillért sem adott haza. A vitákat pedig úgy kerülte el, hogy már éjszakára sem ment haza. Ez abszurdum, mondta sírva Anna. És utána már el is indította a bontópert. - El ne felejtsem, mert lényeges: a válást hihetetlenül hosszú huzavona után csak tavalý mondták ki. Mivel a Janinak nyoma vészett. Senki sem tudja, hol van. Küldöztek Annának mindenféle papírokat, fenyegetéseket, meg leveleket, felszólításokat a Jani tartozásairól, hogy ő fizesse meg. Na, de miből? És milyen alapon? Az egyik iratból Anna úgy látta, hogy a kétszázezer forintot is meghaladta már a Jani tartozása. Nagyon kiborult akkor. Telefonon beszélünk. Zokogott. Rosszul bírta. S csak négyórás munkát kapott. A kevés pénzből egyedül nem tudta eltartani a két gyereket, a rozoga házat, meg magát. Aggódott. Ha vele valami történne... Mi lenne a gyerekekkel? Kérdezte is, hogy ugye, akkor felnevelem majd őket helyette? És én megígértem, hogy igen.

- Ez mikor volt?

- Úgy... nyolc hónappal ezelőtt. Anna meg is esketett! Izgatta magát amiatt is, hogy még a négyórás munkáját sem tudja rendesen ellátni, mert a rossz táplálkozás miatt sűrűn betegek a gyerekek. Olyankor nem tud bemenni dolgozni. Kész csoda, hogy még nem mondtak fel neki! Szóval, nagyon hiányzott neki az a csekély anyagi biztonság is, amit a Jani egykor nyújtott. A csöpp fizetéséből, a családi pótlékból, meg a nevelési segélyből képtelenség volt kijönni. A hónap második felére ez utolsó fillérig mindig elfogyott. És akkor ment kunyerálni, kölcsön kérni, hogy ne haljanak éhen. Nagyon szégyellte... Pedig nem ő tehetett róla. Ráadásul határidőre sohasem tudta a kölcsönöket visszafizetni. Mire kigazdálkodta a rezsit, ami mellé örökké becsúszott valamilyen javítási költség is, azon kapta magát, hogy a maradék már az élelmiszerre sem elég. Pedig enni kell, s bizony, ruha, cipő, tankönyv, s még sok egyéb is szükséges a gyerekeknek. Mondta, hogy aki ennyi pénzből, mint ő megél, az Nobel-díjat érdemel. - Szóval, Anna sűrűn mesélt. Nem éppen jó otthoni híreket. Azt ellenben hangsúlyozta, hogy a tények kedvéért mondja mindezt el nekem. Mert ő nem akar siránkozni, panaszkodni. Pedig nyomorban élnek és valójában éheznek. Tőlem nem kért pénzt. Tudta, hogy mi is nagyon szegények vagyunk. Anna legjobban a gyerekeket sajnálta. Hogy így nőnek fel, apa nélkül. S hogy ez amolyan róka fogta csuka esete. Tragédia, ahogyan a Jani távozott. S ugyanekkora baj volt, amit maga után hagyott. Beleértve azt is, hogy Jani adósságairól a számlák mind oda, az egyetlen ismert címre mentek, Annához. Pedig mióta nem lakott már ott! És mégis. Más bejelentett lakása Jánosnak nem volt. Így az összes fizetési felszólítást Annának küldték. Lehet, hogy szegény ettől is megcsömörlött. Egyszer azért telefonált, hogy elmondja: kimentek hozzá végrehajtani a Jani miatt! - Micsoda szégyen! Patthelyzet. Hiába jöttek oda, ahol a Janinak már semmilyen holmija nem volt. Se lefoglalni, se végrehajtani nem volt mit.

Annának azt tanácsolták, hogy derítse ki, hol van az exe. Mert enélkül nem tudnak segíteni. Azt kérdezte tőlem: mit gondolkodok erről? Ő nem magánnyomozó! Ha arra pénze volna, felesleges lenne az egész tortúra. Jó, ott a rendőrség. De ilyesmire nem érnek rá. Annyi a bűnügy, hogy azokat sem győzik. Megértéssel fogadta. Úgy mondta: érti, hogy ő meg a két gyerek nem számít. Gyilkosság nem történt. Hullák nincsenek. Akkor rendőrségi ügy sem lehetséges. Három ember sorsa... senkit sem érdekel. Legutóbb... beszélt arról is, hogy a gyerekek a válás, a pénz, meg a Jani eltűnésének az áldozatai. Mind szenvednek. Belefásultak. Valahogy... olyan síri lett otthon náluk a hangulat. Nincs nevetés. Nincs vidámság. Senki sem dúdol, füttyöresz. Megkeseredettek lettek. S talán a sok gondot, nélkülözést megélve, koravének is. Anna ettől rettegett. A családjuk helyzetét ördögi körhöz hasonlította. Még valami ördöglakatot is emlegetett. Azt ecsetelte, hogy nincs kiút, nincs megoldás. Utalt arra is, hogy szerinte a Jani megunta a sok gürcölést. Ezért menekült ismeretlen címre. Emiatt kezdett valahol másutt új életet. Talán abban reménykedett: ha elhagyja a családját, és tiszta lappal új életet kezd, akkor majd nélkülük sikeres és gazdag lesz. Hát, az adósságait látva nem így lett. Említette azt is, hogy Szentendrén a gyerekeket sok megaláztatás éri az eltűnt apjuk, s a szegénységük, a nyomoruk miatt. Pletykák keringenek róluk és csúfolják is őket. A kisebbik egy iskolai fogalmazásban arról írt, hogy a legszebb álmában az apja egyszer csak váratlanul betoppan. Csönget, ő szalad ajtót nyitni, és... apa ott áll. Felkapja, megpusztilja, és soha többé nem megy el. Annát behívták az iskolába. A gyerek sűrűn, átszellemülten, hangosan ábrándozott a nem létező apjáról, aki a szemében már-már Istenné vált.

- Mondott-e önnek a testvére olyasmit, amiről most, így utólag már érezhető lehetett az öngyilkosság szándéka?

- Hát, nem is tudom... Sokszor ismételte, hogy belefáradt. Néha már úgy érzi: feladja. Kész, vége, nem bírja tovább. De ilyesmiket én is mondok! És mégsem leszek öngyilkos. - Ja, és emlegette a csodavárást is. Ebbe menekült. Meg aztán mind sűrűbben használta a „cserbenhagyás”, meg a „tragédia” kifejezéseket. Tegnap este sírva állított be. „Tragédia, ami velünk

történt! Ez egy szörnyű cserbenhagyás! És már remény sincs arra, hogy a Jani valaha is visszajöjjön” - mondta. És hozzátette még: a történetek ellenére is örül, hogy a gyerekek megszülettek. - Jaj! Már emlékszem... Mielőtt a boltba mentem! És... én nem kapcsoltam...

- Mi történt, mielőtt vásárolni ment?

- Anna emlékeztetett az ígéretemre. Az esküvésemre. Hogy,... ha vele bármi történne, helyette én, vagyis mi neveljük fel a két gyereket. De nem gyanakodtam. Meg akartam vigasztalni. Ezért szaladtam le vásárolni. Szendvicset akartam csinálni, süteményt hoztam, s utána kávé szerettem volna neki főzni. Csak, hát semmi nem volt itthon. A gyerekek az iskolában esznek. A férjem a munkahelyén. Én meg... időnként bekapok pár falatot. Nos, igen. Sűrűn koplalok. Már régóta munkanélküli vagyok. Olykor-olykor diplomás létemre parkokat takarítok, faleveleket gereblyézek havi negyvenezer forintért, ami szégyen. De sebjaj! Nem az én szégyenem!

- Mi volt az utolsó szava, mielőtt ön a CBA-ba indult?

- Egy idézet. Lorenzo de Medicitől. „Mindenki, aki nem remél más életet, erre az életre nézve is halott.”

- Köszönöm, asszonyom. Már mindent értek...

VÁLASZÚTON

- Asszonyom! Nyugodjon meg! Egy órán belül indul a mentő a férjével Budapestre. A Szív- és Érsebészeti Klinikán az effajta szívűtműtét már rutin-beavatkozás. Nem lesz semmi baj! És természetesen elkísérheti őt.

Kati a kimerültségtől, a kétségbeeséstől, s a rémülettől nem volt már se élő, se holt. Reflexei lelassultak. Csak késve és dadogva válaszolt.

- Na... nagyon köszönöm, professzor úr! Aztán bágyadtan leroskadott a kórházi folyosón. Egy óra várakozás... Tomit altatják. Hiába megy be hozzá. - Keressünk egy automatát! Hosszú az út Debrecenből Budáig. Legalább egy kávé jól esne! - gondolta magában, s már indult is. - Esetleg a büféből egy szendvics? Habár drága lehet. - Tényleg! Egyáltalán mennyi pénz van nála?

A negyvenöt éves zömök, rövid barna hajú, kidülledt szemű, s ettől csúnyácska arcú asszony pironkodva félreállt a folyosón. Széket keresett, hogy észrevétlenül kinyithassa a válltáskáját. Abban meg a fekete pénztárcáját. És... szembesüljön a kemény valósággal. De úgy, hogy senki se lássa.

Volt egy csöpp rúzs-maradék. „Elterelő műveletként” először úgy tett, mintha szépíteni akarná magát. Minden női táská rejtelmes Bermuda-háromszög. Az övé sem kivétel. Mégis előkerült a kis tükre is. Úgyhogy szépen, lassan, akkurátusan, mint egykor régen, kirúzsozta a száját, majd lazán visszajuttatta a már feleslegessé vált tárgyakat, és... sóhajtott egy nagyot. - Most ugrik a majom a vízbe! - Náluk így mondják, amikor eljön az igazság pillanata. Halkan matatott a pénztárcája után. A tépőzárát is csendben bontotta. S... látta, hogy kereken ezerkétszázhusz forintja van. Ennyi. Egyetlen HUF-fal sem több. - Enni, vagy nem enni? Ez itt a kérdés - szorult el a szíve. Otthon sincs több. Tényleg ez minden. Gyorsan kell dönten. - Nem enni! Helyette túrni, koplalni! Ki tudja, hogy a budai klinikán mi lesz. Mindent oda kell tartalékolni. Esetleg... egy kávé belefér. Ha nyolcvan forintnál nem drágább.

- Bocsánat! Kávé-automatát keresek! Hol talállok? - lépett oda egy kipirult arcú ifjú, szőke nővérhez.

- A folyosó végén balra! Ott már rögtön látni fogja! - felelte a fityulás fergeteges derűvel, mintha nem is az élet-halál közt lebegők üvegkalitkás, monitoros, infúziós birodalmában illegetné-billegetné magát, az ügyeletes férfi orvosokkal való flörtre készen.

Kati felhörpintette a gépízű kávélöttyöt, amelyben a melegség érzése volt az egyetlen értékelhető pozitívum. Utólag sajnálta, röstellte már, hogy ennyi pénzt kiadott erre a vacakságra. Így aztán szégyenkezve, lesütött szemmel sietett vissza Tamáshoz.

Lassan múltak a percek. A fehérköpenyesek egyre csak jöttek és mentek. A főorvosi szoba félig nyitott ajtaján át a jókedvű csacsogás hangfoszlányai mellé igazi kávéillat zamatfelhői szűrődtek ki. Kati valósággal irigykedett. De csak egy pillanatra. Mert aztán rögtön belé nyilallt a rémület: mi lesz Tomival? Szívűtműtét... Rettenetes! S a sors még annyi kegyelmet sem adott neki, hogy a tegnapi megmenekülésnek felhőtlenül örülhessen. Máris jött a jó hír mellé a rossz. Pedig, ha Tomi nem épp a Debreceni Orvostudományi Egyetemen kapott volna rendeszi állást, ha nem ott esik össze, nem épp ott kap infarktust, akkor már nem is élne. Csak így tudták megmenteni. De... sajnos, a szívűtműtét elkerülhetetlen. Vagyis Tomi az első „kanyart” még bevette. Csakhogy ez „S-kanyar”! Jön a második erőpróba is. Melyik a nehe-

zebb, a veszélyesebb? - Ki tudja. Csak az a biztos, hogy a holnapi soronkívüliség már önmagában véve is hatalmas esély, nagy eredmény. Mások hónapokig, évekig szenvednek a várólistákon. S az ő mindenét már holnap, rögtön holnap műtik! A szívét. Amelyikkel annyira nagyon szereti őt is, meg a gyerekeket is.

Kinézett az ablakon. Odakint hétágra sütött a nap. Dúsan zöldelltek a bokrok, a fák, virágba borultak a tarka-barka kórházkerthi palánták, s parányi bárányszárnyak lebegtek a távoli azúrkék égen. Tombolva tündökölt a forró nyár, mintha minden a legnagyobb rendben lenne. Pedig... aki itt fekszik, az mind mélyponton vegetál, szakadékba zuhant, és a holnapjáért küzd. Két kibékíthetetlen, antagonisztikusan egymásnak ellentmondó világ egymásnak feszülését jelentette a kinti nyár, s az intenzív osztály belső dermedt, fagyos, halálszagú, műszerkoppanásos, infúziós világa. Kati mereven fürkészte a zöld-fehér festésű kopott falat, s örült, hogy a nagyórára épp odalát. Így könnyebb volt viselnie az idő lassú percegését, a tompa belső fájdalmát, a nehéz várakozást.

- Tessék jönni! Mindjárt hozzák a férjét! Itt a mentő! - szólt a főnővér. S Kati röpi... Könnyezve kísérte Tamást, miközben az udvarra tolták. - Mentővel menni, málázva a bizonytalan jövőbe nézni, Tomi kezét fogni, altatásban is hozzá szólni, biztatni... Ez a sors jutott neki. S mert a jövőt nem ismerte, a jelen meg borzalmas volt, ezért útközben észrevétlenül a múltba menekült. Emlékezett... Az egykor volt szebb időkre. Amikor ott állt a színpadon. S amikor válaszút elé kerülve a mélybe zuhant. Aztán araszolt felfelé és megkapaszkodott. Eltűnődött az egész félresiklott, elrontott, gyászos életén. - Egy üveg keserűség, s hozzá nagy ritkán egy csepp méz. Ezt spájzolta neki a gondviselő. Csak legalább értené, hogy miért?

- Igen, az élete első fele még szép volt. Ígéretes. Utána az arca, hangja, neve gyorsan feledésbe merült. Már az egykori pályatársak közül is csak kevesen emlékeznek rá. S így, betegen, fel sem ismerné őt senki. De mégiscsak van mire büszkének lennie! Ha nem is a csúcson, de annak a közelében járt már... Máthé Péterrel, Cserháti Zsuzsával, Vincze Viktóriával, Heller Tamással énekelt együtt, egy színpadon. Azért ez mégiscsak valami! Ők tovább léptek. Berobbantak a könnyűzene birodalmába. Akadt, aki sztár lett, csillogott, s aztán hozzá hasonlóan eltűnt. A sülyesztőben.

- Tényleg! Vajon mi lehet a Harangozó Terikével? - villant át az agyán. Róla sem tud senki. Az ellenben biztos, hogy az egykori legendás kezdő csapatból egy valaki látszólag semmire se vitte. Ő! Egyedül ő. Soproni Katalin! Ugyan, ki emlékszik már erre a névre! S a hangja is tönkrement. Az arcáról, a Basedow-kór miatt nem is szólva! Igen, ő az, aki csaknem a startnál feladta, mielőtt még megismerhette volna őt, s a hangját ország-világ. S lám, milyen az élet fintora! Furcsa módon ő épp akkor lépett vissza, amikor már egészen közel állt... Nem, nem a célhoz, a nagy álom valóra váltásához, hanem... az oda vezető úthoz.

Az Országos Rendező Iroda egyik szervezője alighanem okkal mondta: a Soproni Katiról neki a kedvenc filmje jut mindig az eszébe. Tony Richardsonról „A hosszútávfutó magányossága”. Pedig Kati nem Colin Smith a javítóintézetből. Bár ő is hosszútávfutó, de nem az énekesi pályán. Kati sohasem volt lépésnyire a céltól, mint a filmbeli Smith. Ráadásul ömellelte nincs győztesen nevető vesztes. És mégis... A magányosságuk mellett biztosan közös volt bennük az is, hogy vesztes létükre mindketten okkal mosolyoghatnak - győztesként.

Ma már senki sem tudná megmondani, hogy Katiból mekkora sztár lehetett volna, ha az a volna ott nem lett volna. Ehhez a fénykorában kellett volna őt látni, hallani. Lemez vagy rádió-felvétel nem maradt utána. Kati azonban - kiváló belső hallásával - olykor még ma is

hallja az akkori önmagát. Kezdetben erre tette fel az életét. A zenére, az éneklésre. Mindent egy lapra. Elhatározta, hogy sohasem fog férjhez menni, csak a hivatásának fog élni. Gyerekkora óta a zene megszállottja volt. S a legszebb álma: táncdalénekesnek lenni! Az általános iskola elvégzése után titokban felvételizett a debreceni Csokonai Gimnázium ének-zene tagozatára. Egyből fel is vették. De a szülői akarat a szegedi Vasútforgalmi Technikumba parancsolta őt. Két évre! Utána otthagyta. Inkább dolgozni kezdett a család kisvendéglőjében. Innen indult. S az 1967-es tehetségkutató verseny, melynek egyik győztese lett, ebből a helyzetből hozott fordulatot az életébe. - Hát, hogyne! Hiszen második lett! Azonnal bekerült az Országos Szórakoztató Zenei Központ tánczenei stúdiójába. S amikor három év múlva sikeres vizsgát tett Balassa P. Tamás, Auth Ede, meg a többi nagyhírű oktatója előtt, s átvehette a hivatásos előadóművész diplomáját, - madarat lehetett volna fogatni vele! Rögtön szerződést is kapott, ami akkor óriási dolog volt. Nyilván a kiváló kategóriás diplomájának köszönhetette ezt. Így került Esztergomba, a Fürdő Szállóba, ahol az Olimpia Együttessel lépett fel. Aztán... járta az országot, mert új, s még újabb szerződéseket kapott. Állandóan turnézott. Szabad napja nem is volt. - Jó jel! Ritkaság! Amíg a pályán volt, sohasem ücsörgött otthon, munkára várva. Budapesten az Astoriában például Máthé Péterrel, Cserhádi Zsuzsával lépett fel. Aztán jött Pécs, Siófok, Debrecen, Miskolc.

Kati a zene világában élt. Számára akkoriban a közönség, a mikrofon, az éneklés maga volt az élet. Egészen addig, amíg huszonkét éves korában Zalaegerszegre nem szólította őt a balsorsa. Esténként a Hotel Aranybárányban énekelt. És... vesztére ott ismerkedett meg Endrével. Vegyész-mérnök volt, s egy négyéves kislány elvált papája. Ebből a találkozásból óriási szerelem lett... Az a mindent elsőprő hatalmas lángolás, ami ellen tenni nem lehet, s ami egyszer adatik, ha adatik az embernek. - Igen, Endre... Két évvel később az ő neve napján volt az esküvő... Debrecenben. S egyúttal ez a nap jelentette Kati számára a búcsút is a pályától... - Valami véget ér, valami kezdődik, ilyen az élet nagy körforgása. Becsukódik egy ajtó, kinyílik egy ablak... Sokat vívódott. Nehéz döntés volt. S mérőföldkő az életében. A legnagyobb útelágazás, a totális válaszfut. De végül be kellett látnia, hogy az övé vándorélet. Három-négy hónap itt, aztán ott. Ahová az új szerződés szólít. Nincs stabil pont. Állandóan úton van. Letelik az idő, és menni kell. Az ország másik csücskébe. Egyre csak tovább, körbe-körbe. A családdal ez a körforgás reménytelenül összeegyeztethetetlen. Bárki is lett volna a férje, olyan nincs, hogy naponta több száz kilométert utazgasson a munkahelyére - a neje összevissza szerződése miatt. Vagy hogy három-négy havonta emiatt munkahelyeket cserél-gessen. És persze, kell egy otthon. Ami az állandóságot jelenti. Valahol. Bárhol. De azt sem lehet örökké cserélgetni. Nyilvánvaló az is, hogy egy vagy több gyerek mellett eleve nem is lehet vándor életet élni.

Felidézte magában a percet, amikor egyértelműen válaszfut elé állították. Vagyis Endre tette ezt. Vagy ő és a család, vagy a karrier, a pálya... Kati magától is látta, hogy döntenie kell. Tény viszont, hogy Endre foggal-körömmel ragaszkodott ahhoz, hogy hagyja abba az éneklést. Az állandó vándorlás mellett az „előítéletek” miatt is. Mert hát mit gondolnak az emberek egy bárénekesnőről? Legtöbbjük szerint az csakis „olyan” lehet. Laza erkölcsű szajha. Pedig ez nagy igazságtalanság! Kati világ életében becsületes, monogám, erkölcsös ember volt. Csak a tehetségével próbált érvényesülni. Tiszta ember maradt akkor is, amikor a pályán volt. Mert ő nem a férfiaknak, hanem a zenének volt a bolondja. Végül a döntése egyértelmű lett. Endréről meg a családról nem bírt volna lemondani soha. Szóval, az esküvő után nagy ritkán, hétvégeken még vállalt egy-két fellépést, de ekkor ő már leszámolt mindennel. A hírnévvel, a karrierrel, a rádió- és a lemezfelvételekkel, a koncertezéssel, a sikerrel, a rajongókkal, a virágcsokrokkal, az ünnepléssel. Mindennel, ami a fellépések édes

izgalmát, varázsát jelentette a számára. Akkor is, ha a csúcs még messze volt. „Térben” biztosan. Időben? - Ki tudja. Lehet, hogy csak két-három év kellett volna... De már mindegy. Kati ekkorra belátta: ha másik férfibe szeret bele, aki őt nem állítja válaszut elé, akkor is le kellett volna mondania a hivatásáról. Mert nagyon vágyott már gyerekekre. S velük, mellettük - ez az életmód, - nem megy. Nincs olyan, hogy van is család, meg nincs is, a kicsinek van is anyja, meg nincs is, mert örökké úton s a színpadon van. Pedig a csúcsra jutni másképp nem lehet. Viszont az anyának a gyerekei mellett a helye. Ez nem ódivatú számárság, hanem maga az igazság. Így vélte, így hitte, így gondolta. Alighanem helyesen.

Aki egy lapra tett fel mindent, aztán „átstartolt”, annak persze, hogy kemény az élet. A zenén kívül ő semmi máshoz nem értett. Vagyis egyetlen dologhoz még igen. Mert amíg énekelt, közben a biztonság kedvéért elvégezte a Vendéglátóipari Szakközépiskolát. Nagy szerencse volt ez. Énekesnőből így lett mixer a Hotel Olefinben. Leninvárosban, mert Endre ott kapott munkát. Bő egy évvel a házasságkötésük után megszületett az első baba, Erika. Utána pedig Olga. S az igazán komoly bajok ekkor kezdődtek. Fogyott, egyre csak fogyott. Negyvenegy kilóra. Két nőgyógyászati műtét után csodával határos módon született meg épségben, egészségben a debreceni Női Klinikán a csöpp Olgi. S ő... nem bírt szabadulni a daganatok, gyulladások, a rák kegyetlen fogságából. Hónapokon át kórházban feküdt. Az orvosok már kezdtek lemondani róla. A környezete is temette. Kevés híján megvakult. Már alig látott. Annyi mindent kioperáltak belőle, hogy maga sem tudta, lehet-e még teljes értékű nő, ha netán életben marad. - Endre biztosan nemmel válaszolt erre a soha fel nem tett kérdésre, mert... a legnagyobb bajban... cserbenhagyta őt. Nem törődött se a két kislánnyal, se a feleségével. Kicsapongott. Nyilvánvaló volt, hogy van valakije. Ami borzasztó, de... talán épp ennek a szörnyű helyzetnek köszönhető, hogy az összes megpróbáltatást túlélte! Tudta, hogy ott a két gyerek. Rajta kívül nincs más... Tehát, nem halhat meg! Annyira, de annyira akart élni és meggyógyulni, hogy talán ez mentette őt meg. És a szerencse! Ugyanis újból válaszut elé került. De most a tét az élet vagy a halál volt. Az utolsó esély... Az utolsó lehetőség... Az izotóp-kezelés. Amitől viszont fehérvérűség alakulhat ki. Ő mégis vállalta. - És sikerült! Az izotóp-kezelés, az orvos, meg a hatalmas akaraterő tartotta őt életben. Gyógyulásról szó sincs. De életben maradt! És járóképes. Nem lett fehérvérű, viszont kihullott a haja. Mind. Kopasz lett. Szóval,... utazott ő mentőben ide-oda amoda korábban nem keveset. Ráadásul egyedül. Senki sem kísérte, senki nem segítette. Sohasem tudná elfelejteni azt a napot, amikor a sok szörnyűség után végre kijött a kórházból, s Endre felé sem nézett. Az ő kis totyogó Olgija hozta az ágyához a pohár vizet... - Igen, a válóper kezdeményezése helyes lépés volt. Hát persze, hogy elege lett Endre nőügyeiből. Ugyan, miért is maradt volna a rákos, kopasz felesége mellett? - Keresett magának mást! Gyorsan kimondták a válást. Endre nyomban megnősült. Ő viszont a két kislánnyal egyedül maradt. Egészen addig a szilveszter éjszakáig... Már sokkal jobban érezte magát, és elindultak a lányokkal hármában, hogy belekukkantsanak a szilveszter-éjszakai forgatagba az utcákon. És... akkor botlottak bele Tamásba. Kiderült, hogy régi hódolója volt. Amikor még énekelt, sokszor küldött neki virágot. Ő... akkoriban épp leszerelt a katonaságtól és szakított a gyűrűs menyasszonyával. Vagyis szabad volt, s mindketten épp egy hatalmas csalódáson voltak túl. - Hát, így kezdődött... Tamás vállalta őt a két gyerekkel, meg a súlyos betegségével együtt is. Mert annyira szerette!... Még abban az évben össze is házasodtak. És senki nem ellenezte! Pedig... tudták, hogy Tamás gyógyíthatatlan beteget vesz feleségül. A szervezetének alig volt olyan része, amelyik normálisan működött. És... mégis!

Boldog percek, órák, napok, hetek s hónapok jöttek, amíg - Tamás munkanélküli nem lett. Érthető, hogy kétségbeesett. Egyszemélyes családfenntartóból nincstelen, felesleges ember lett. Nagybeteg nő oldalán, aki soha életében munkát már nem vállalhat. Ő, vagy senki sem tartja el a négytagú családot. A csődbe jutottat. Már-már éheztek. Teljesen elkeseredtek. Így történt, hogy Tamás az elveit feladva - Németországban vállalt munkát. Mi mást is tehetett volna? Itthon senkinek, sehová nem kellett, semmilyen munkakörben. Pedig... szó szerint mindent megpróbált, kanosszát járt, de örökké csak megalázták. Tehát Németország... Egy újsághirdetésre jelentkezett. Gyanútlanul... A német-magyar kft. fakitermeléshez keresett munkásokat. És az a szörnyű, hogy Kati vette észre a hirdetést! Ő szólt Tominak.

Attól a naptól kezdve, hogy Tamás aláírta a szerződést a kft-vel, megszűnt a munkanélküli segélye. Még az a csöpp pénz is elveszett, amiből élni persze, hogy nem lehet. Múltak a napok, a hetek, s ő itthon rekedt. Csak hónapok múlva sikerült kijutnia. Várokztatták, noha mást ígértek. Ám a java csak ezután következett. Borzalmas körülmények között ledolgozott odakint három hónapot. És azok a szörnyetegek, szélhámósok, egyetlen fillért sem fizettek! Tamás lefogyva, megöszülve, tönkremennevő jött haza. Kiállta a poklok poklát, de pénzt nem kapott. A kft. ellen már folyik a per család és sikkasztás miatt. A kárvallottak kihallgatása megkezdődött. Talán valamikor, évek múlva, kapnak némi kártérítést. De mikor? Nagy gond volt ez. Akkora, hogy Tamás egészen belebetegedett. Szégyellte, hogy őt becsapták, s hogy - bár idegenben gürcölt napi tizenöt órát - mégis képtelen volt gondoskodni a családjáról.

Ahogy kicsit összeszedte magát, sikerült találni neki egy rendészi állást. Szerencsére a Debreceni Orvostudományi Egyetemen. Huszonhárom munkanapot dolgozott végig. A huszonnegyedikén hirtelen, minden előzmény nélkül rosszul lett. Lefordult a székről és infarktust kapott. Tegnap... Megmentették, de... műteni kell, nincs mese! Ha ez bárhol másutt történik, mire a mentő kiért volna, Tamás meghalt volna. Olyan súlyos az állapota.

Kati megremegett. Két súlyos beteg... S holnap, a műtét közben meg után kiderül, eldől minden... Tomi alszik. Itt mellette, a mentőben. S ő végig foghatta a kezét! Nagyjából tíz perc és megérkeznek. Rutinos volt. Előre látta a sorsát. Betegfelvételi procedura. Kiderül, hogy milyen lesz a kórterem. Vajon egyszemélyes-e? - Biztosan! S ő kicsomagolhat. Tamást felébresztik. Vizsgálják. Jön a műtét-előkészítés. S ő ott fog rettegni, reszketni a térsége, a férje életéért. Mint egy kivert kutya, úgy fogja szomjazni a szót, a hírt, az információt. Újból meg kell tanulnia, hogy ezen a Klinikán ki kicsoda. Professzor, főorvos, ügyeletes doktor, osztályvezető... Nem mindegy! Nehogy valakit akaratlanul megsértsen. S... hol fog ő lekuporodni? Vidéki léte megengedik-e, hogy éjszakára odabent maradjon, vagy a budai utcán, a Klinika előtt fog éjszakázni? Vajon megszánja-e őt valaki? Mert... szállodára, panzióra nincsen pénze. Meg aztán Budapestet sem ismeri. Jó lenne, ha nem zavarnák ki éjjelre. Nincs senki ismerőse. Ugyan, hová is mehetne? Talán valamelyik pályaudvarra. Éjfélről reggel nyolcig. Az pokoli volna! Ráadásul költséges is. Busszal meg villamossal is. Habár, ez most mind apró technikai részletkérdés. Mégis nyugtalanító. S látja már saját magát, amint türelmetlenül föl-le jár a műtő előtt, lesi, kijön-e valaki, és híreket kunyerál... Pokoli éjszaka, pokoli péntek és szörnyű szombat következik. Szívűműtét... Biztosan legalább hat óra! Mármint a műtőben. S ha azt nagy nehezen túléli, következik a döntő pillanat! Kijönnek az orvosok, a frissen műtött beteget kitolják. Ha életben maradt... S elmondják a beavatkozás lényegét, meg a várható kilátásokat. Talán... kér egy pohár vizet. Esetleg eszik egy szendvicset. És vár. Egyre csak vár. A mindenére. S közben majd imádkozik Istenhez. - Ha Tomi életben marad... Jó lenne majd valahol csöppet ledőlnie. Vízszintesbe kerülnie. Akár

a kemény székeken is. S ha netán elaludna, most biztosan Tomival álmodna. Nem az egykori kottáival, s nem arról, amikor ott állt a színpadon. De a gyerekek biztosan eszébe jutnak! Álmában is. Erika meg Olgi. Szegénykék! Fenekestül felfordult az ő életük is. Egyedül vannak otthon, Debrecenben. Az anyjuk meg Budapesten. Két napig biztosan. Addigra kiderül minden.

- Megérkeztünk! - szólt hátra a nem túl bőbeszédű személyzetből a mentő sofőrje.

- Köszönöm! - felelte Kati. Beletörődve a sorsába, határozottan. Tisztában volt vele, hogy mi vár itt rá, s a párjára. Tudta, hogy mekkora a tét. A szívműtét, az szívműtét. - Hinni kell! - biztatta némán önmagát. S bár Tomin meg a gyerekeken kívül a zene volt a mindene, azért a verseket is szerette.

- Valami irodalmi fogódzó, bölcs gondolat a nagy ijedtségre a magányos betegeknek, a reszkető félholtaknak? - kérdezte önmagától, keserű mosollyal. S no lám! Pár percen belül érkezett is válasz! Isten áldásával, Arany Jánostól.

„Tudod-e az erő micsoda? Akarat,
Mely előbb vagy utóbb, de
borostyánt arat.”

EGYETLEN PILLANAT...

A dekoratív megjelenésű, jól öltözött, rövid, szőke hajú, meleg szemű, szép arcú, kissé molett asszony még egyszer megigazgatta a vázába frissen hozott piros rózsáit. Meggyújtott egy újabb mécsest, suttogva mormolt magában még egy imát, aztán keresztet vetett és elindult a temető kijárata felé. Lassan bandukolva, cammogva, lehajtott fejjel, már-már botorkálva. Beült az agyonhasznált Opel Corsájába és elhajtott.

Ő maga is tudta, hogy már nem a régi. Valami... örökre összetört, megváltozott benne. Láta ezt reggelente a tükörbe nézve is. Olyan... szürke, matt, fénytelen, élettelen lett a szeme. A lelkének a tükre. Mintha... az is meghalt volna. - Hová lett az egykor csillogó, boldogan vibráló két óriási mélybarna szeme? A mindig vidám, derűs tekintete? S hová lett... Ági? Miért kellett ennek így történnie? Egyetlen pillanat alatt... Már jó ideje ezt kérdezte magától. Naponta. Pedig csak hetente egyszer utazott ide, a temetőbe.

Rutinból, gépiesen vezetett. Mintha ő nem is önmaga lenne. Két utcányira a házuától nem fékezett, nem állt meg a supermarket előtt. Pedig úgy tervezte, hogy bevásárol. Most azonban valahogy nem volt hozzá ereje. Továbbhajtott. Hazament. Az előszobában ledobta az asztalra a ridiküljét, s mint egy anyaoroszlán, úgy rontott be a nappaliba. Ahol a tévé tetején azóta is mindig egy szál gyertya ég. Most is. Ágiért. A látvány némiképp megnyugtatta. A következő pillanatban meg felkavarta. Még mindig...

Hat hónap, két hét és négy nap. Ennyi idő telt el azóta. Hogy sok-e vagy kevés, azt csak Einstein mondhatná meg a relativitás-elmélete alapján. Attól függ, honnan nézzük. S hogy mihez képest!

Hat hónap, két hét, négy nap... Azóta ő olyan, mintha alvajáró lenne. Félholt. Mintha... egy sokkolóval leterítették volna. Padlót fogott és nem bír felkelni. Valahogy már az iskolai órái sem a régiék. Nem tud többé úgy tanítani... Olyan lendülettel, derűvel, magabiztossággal, energiával, akarattal és hittel, mint régen. Pedig felkészül, becsületesen. Fizikai értelemben ő mindig ott van, teljesít. Sohasem hiányzik, nem késik. Nem hibázik, nem mulaszt. Ír, beszél, magyaráz, dolgozatokat javít. Csakhogy lélekben... ő attól a szerencsétlen pillanattól fogva egyfolytában haldoklik. Tanárként, anyaként, feleségként, emberként is. A balga mondás úgy tartja, hogy az idő mindent meggyógyít. - Dehogyan! Ez csak valami gyenge, ostoba vigasz. Épp fordítva van! Az idő múlásával... egyre nő, dagad, duzzad a fájdalom. A hiányé. A visszafordíthatatlanságtól, a megmásíthatatlanságtól szenved éjjel és nappal. Nincs olyan este, amelyiken a tragédia képsorait magában le ne vetítené. Nincs olyan éjszaka, amelyiken az álmából fel ne riadna. Nincs olyan reggel, amelyik ne úgy kezdődne, hogy kinyitja a szemét, s mint a villámcsapás, beléhasít a döbbenet, a felismerés, hogy... kis Ági nincs többé... Szótlatlanul felkel, s a szokások rabjaként robotol. Fürdik, reggeliztet. Szól is a gyerekekhez. Olykor Kálmánhoz is. De... már semmi sem a régi. Nincs többé móka, kacagás, élcélődés, viccelődés, egymás cukkolása. Csak a síri hangulat. A kívülálló, a külső szemlélő talán bólintana, s rendben találna mindent. Így is. Hiszen az összes feladatát ellátja. Tízórait is csomagol mindenkinek. Nem felejtí ott az óvodában, az iskolában, vagy a különórán egyik gyereket sem. Mosolyogni is próbál. Uralkodik magán. Már csak titokban sír a WC-ben. Beszélget a kollégáival a tanáríban. A tiszta feketéhez feltesz már magára valami fehér vagy színes sálat. Újra hord fülbevalót. Néha karkötőt is. Mintha... adna magára és élni akarna. Hibátlanul közlekedik. Megáll az összes piros lámpánál. Jó a reflexei. Időben fékez. Nem

gázol a zebrán. Nem felejt el indexelni, se tankolni. De a mostani énje mégsem azonos az eredeti önmagával. A régi Szánthó Ágnes nincs többé. S ez a mostani... idegen. Ezer sebből vérzik, vergődik, vegetál, s a bajára gyógyírt sehol sem talál. Dühösen süti a palacsintát, haragosan főzi a levest. Szokásból vagy szándékosan, minden este egyel több a teríték s az adag. Úgy, mint régen. Holott tudja jól, hogy... Ági nem fog már betoppanni. Nem huppan le a nagy étkező asztal sarkánál a helyére. S többé nem kér repetát. Soha többé. Semmiből.

Ágnes sűrűn haragudott magára. Mindenért. Várandósan, mindenórásan elkísérte a családot a strandra azon a szörnyű napon. Velük szemben ült. Gyakran oda-odanézett a hatvan centi mély ülőmedencéhez. Elégedetten konstataulta, hogy a gyerekek játszanak. Hol kint, hol a víz alatt. Szót váltott a férjével is. - Igen, Kali is ott volt mellette. S az összes gyerek. Kis Ágival együtt mind a heten. A tragédia egyetlen pillanat alatt, s az egész család szeme láttára következett be. - Hihetetlen! S ő ahelyett, hogy elfogadná a megváltoztathatatlant, egyre csak szenved és lázad. Ha megfeszül, se bír beletörődni az első szülött gyermeke elvesztésébe. Csak azt hajtogatja: ez felfoghatatlan! Nem lehet igaz! Ilyen nincs! Százszor, ezerszer és milliószor eszébe jut az a végzetes nap, s már lassan beleőrül, de... nem érti... Talán épp oldalra nézett. Vagy leejtett egy papírzsebkendőt. Egyetlen pillanatra nem nézett oda...

Hat hónap, két hét, négy nap... Még mindig olyan, mintha kis Ági tegnap zuhant vagy ugrott volna. Emberi ésszel ez felfoghatatlan. Megmagyarázhatatlan. Ha akkor nem mentek volna a strandra! De gyönyörű nyár volt és Ráhel születése karnyújtásnyira volt. Nyaralás szóba sem kerülhetett. Na, még az új baba érkezése előtt menjünk el együtt legalább a strandra! - Jó szándékú terv volt ez. És elmentek. Mindannyian. Vesztükre. Hogy önfeledten pancsoljanak, lubickoljanak, úszkáljanak a gyerekek. És ez lett belőle! - Örület...

A nagycsaládban a gyerekek közül a maga tizenhárom és fél évével kis Ági volt a legidősebb. A víz alatt is játszottak, igen. Így igaz. S ő... a férjével beszélgetett! Hát megbocsáthatja-e ezt önmagának egy anya? Hogy ekkorát hibázott. Tévedett. Meggyőződése volt, hogy az összes gyereke mind külön-külön, meg együtt is tökéletes, teljes biztonságban van. - Ülőmedence. Hatvan centiméteres mélység. Belefulladásra képtelenség! Ráadásul Ági a legidősebb jogán „anya-helyettesi” rangban vigyázott a kicsikre. Anikóra, Vikire, Danira, Idára, Mariannra és Ivánra. Játszottak. Csak játszottak. A víz alatt is. És senki nem vett észre semmit! Ági kicsi kora óta sportolt. Jól úszott. Balettozott is. A halála előtt egy hónappal eltáncolta még a Csipkerózsikát. A diák KI-MIT-TUD-on pedig kétszer is első lett a diszkótánc-kategóriában. A testvérei szemében ő volt a példakép. A minta. Az etalon. Iskolaelső volt az angol tagozaton amellet, hogy otthon is rendszeresen segített. Hozta-vitte a kisebbeket az óvodába meg az iskolába is. Órákon át foglalkozott velük, tanította őket. Átnézte a házi feladataikat is, hogy „a mama nyugodtan készülhessen az óráira”. Még a főzésben, sütésben is segített, remekül kuktáskodott. Ő volt a család „motorja”. Látta, hogy a szülei teherbírása véges. A gimnáziumi igazgató apja, meg a magyar-angol szakos középiskolai tanár anyja örül, hogy él, mire hazaér. S otthon őket minden nap hét gyerek várta! Gyönyörű, de nehéz a nagycsaládos lét. Hét kicsi mellet... legalább az egyik szülőtől biztosan egész embert kíván a tömérdek feladat. Kis Ági látta és megértette ezt. Büszke volt az anyjára! Hogy hét gyerek mellett is dolgozik, tanít az előkelő belvárosi gimnáziumban és még sikereket is arat. A tanítványai sorra nyerték a tanulmányi versenyeket. S bizony, kis Ági nélkül ez nem ment volna.

A döbbenet, az eszmélés, a felismerés, a szembesülés örületes pillanatát elfelejteni már soha nem lehet. Anikó szaladt szólni, hogy az Ági bezuhant. Baj van. Rohant mindenki. A mentők

is. Csodával határos módon az újraélesztés még sikerült. A tíz-tizenöt perces oxigén-halálból még visszahozták őt. Az eszméletét azonban már soha nem nyerte vissza. Két és fél napig tartott a haláltusa. Anyja, apja ott volt mellette éjjel-nappal a halála pillanatáig. De a két szülő, aki megsemmisülten hazament a nagycsalád hat otthon reménykedő gyerekéhez, többé nem volt azonos a korábbi önmagával. Ági talán túl sem élte volna az első szülöttje halálát, ha újra épp várandós, sőt mindenórás nem lett volna.

A tragédia másnapján, hajnali három óta tizennégy perckor... megszületett Ráhel. Gyönyörűen, egészségesen. Mintha mi sem történt volna. S így papírforma szerint ismét teljes lett a „létszám”. De csak papírforma szerint. Mert a szörnyű baleset, a zuhanás vagy ugrás, a hatvan centis vízbe fulladás rejtélye... sokkoló és bénító marad örökre. Máig senki sem érti, hogy mi és hogyan történhetett. Talán kis Ági rosszul lett? - Elképesztő. S minden egyetlen pillanat műve volt...

A tragédia megviselte Kálmánt is, meg a többieket is. Főleg Idát. Ő napokig nem evett, nem ivott. Kritikus állapotba került. Annyira, hogy a költözésről gyors családi döntés született. - Irány Szentes! Noha a szülőknek így naponta nem is keveset ingázniuk kellett. Mégis jobb volt így. Szegeden többé maradásuk nem lehetett. Foglalkoztatta az egész várost is a rémes baleset. Akadtak, akik a szülőket, mások a strand személyzetét, a két fürdőmestert hibáztatták. Beszéltek róluk összevissza mindent. Mintha enélkül nem volna elég a bajuk, a fájdalmuk. - Szóval, elkerülhetetlenné vált a környezetváltozás. Igaz, Ági emléke Szentesen is kísért, s örökre velük marad. Sűrűn emlegetik, naponta emlékeznek. A nappali teli van a fotóival. A tévé tetején, a gyertya mellett is van egy. A ruhái, cipői, az iskolai holmijai még mindig a helyükön vannak. Mintha élne... Senki sem nyúl hozzá. S virággal, tortával ünnepelték a halálát követő huszonharmadik napon a születésnapját. Amelyet ő már nem élhetett meg. Nagy Ági azt akarta, hogy kis Ági örökre velük maradjon. Legalább így... Nem véletlen, hogy Ráhel második neve Ágnes lett. Az ő emlékére.

Múltak a percek, a napok, a hetek, rohantak a hónapok, és a család még mindig nem nyugodott meg. Szentesen sem. Sehol sem. Strandra, víz közelébe többé egyikük sem kíváncsi. A nyaralásoknak is vége. Lassan a tócsától is félnek. Ide jutottak.

Ha valaki nem tudja, mi történt a Szánthó családban, és csak tisztos távolból szemléli őket, annak szent meggyőződése lehet, hogy ilyenek a boldog emberek. Pedig ők nem igazán azok. Ági sem, akit már korábban is alaposan megcibált az élet. Tizenhét esztendő sem volt, amikor az édesanyja váratlanul meghalt. Tudja ő, mit jelent a gyász. S hogy a haláleset mindent felforgat. Ő eredetileg orvos szeretett volna lenni, noha a művészi pálya is vonzotta. A zongora volt a mindene. Másodikos gimnazistaként aranyérmet nyert az Erkel Zenei Versenyen. Mégis abbahagyta a muzsikálást. Hatalmasat váltott egyébként is. Biológia és fizika helyett át kellett nyergelnie az angolra, s a magyarra. Így aztán a Bölcsészettudományi Karra jelentkezett. Többen is furcsállották, hogy amint felvették az egyetemre, szinte nyomban férjhez ment, és már a diákevek alatt megszületett az első három gyermek. Talán az édesanyja halála okozott benne valamiféle kapkodást... - Ki tudja? Tény azonban, hogy Kálmánnal gyermekkoruk óta ismerték egymást. A két család összejárt. A „love story” úgy kezdődött, hogy Kali, aki három évvel volt idősebb, meghívta Ágit egy kétpárevezős túrára a Maros torkolatához. Ott történt meg az első csók. Tizenhat éves volt. A mamája akkor még élt. Gyorsan követték egymást ezután az események. Gyönyörű esküvőjük volt Szegeden a Kálvin téri református templomban. Az édesapja orgonált. Akkoriban ő volt az egyházmegye

főgondnoka. Kis Ági egy évvel az esküvő után született. És... többé nincsen. Hatalmas pofon ez Ági számára az élettől. Eddig azt vallotta: nem ismer lehetetlent! Hiába mondták neki, hogy ennyi gyerek mellett nem lehet gimnáziumban tanítani, s hogy értse meg, a kettő együtt nem megy! Ő makacs volt és makrancos. Bebizonyította, hogy csak azért is lehetséges! Igenis össze fogja egyeztetni az anyaságot a hivatással. Nem bírná elviselni, hogy otthon maradjon a fakanál mellett. Az őt nem elégítette volna ki. S bár este tíz óra tájban csendesedik el a ház, a munkájával csak ezután kezd foglalkozni, így sűrűn álmos, fáradt, hiszen reggel háromnegyed nyolcra jár tanítani a gimnáziumba, - mégis így szép, és igazán értelmes az élet. Nem baj, hogy gyakran hajnali kettőig, ha kell, háromig talpon van, s feladatlapokat, vázlatokat ír, meg dolgozatokat javít. Megéri az akaraterő, az áldozat.

- Mama! Vehetek süteményt? - lépett oda hozzá Dani, megzavarva az emlékezését.

- Hát, persze! De csak egyet, hogy mindenkinek jusson! - felelte, s már kapcsolta is be a videót. Kis Ágit akarta újranézni. A táncfelvételeit. Eleinte ez döbbenetes volt. Ma már inkább segít. Ahogyan Ráhel jelenléte is. Kálmán gyakran mondja: ezt a családot a csöpp Ráhel születése mentette meg. Ha ő a tragédia után rögtön meg nem érkezik, ki tudja, mi lett volna. És sokat segített a vallás is a részleges megnyugvásban. Vannak persze nehéz percek. Például, amikor a gyerekek a kis Ági fényképét egymás kezéből kikapkodják és puszilgatják... Olyankor nagyon nehéz erősnek lenni.

Hat hónap, két hét, négy nap... Azóta még egyszer sem ült a zongora mellé. Pedig a gyerekek sűrűn unszolják, hogy a kedvükért játssza el nekik a kedvencüket! A Für Elise-t. S a kicsik többször is mondják, milyen kár, hogy tiszta szívből nevetni úgy, mint rég, már nem tud. Legfeljebb mosolyogni. De még mindig ritkán...

Ági leroskadt a fotelba, és újból elővette „az ügy” kevéske hivatalos iratát. A rendőrségi jelentést és a határozatot, valamint kis Ági halotti anyakönyvi kivonatát. Nem mintha ezekről feltámadna a szerencsétlen, de... mégis! Csak hát a hivatalosan lezárt dosszié ellenére őbenne ott maradt jó néhány kérdőjel. Zsúfolásig teli volt a strand. Mégsem akadt egyetlen egy szemtanú sem, aki megválaszsolhatta volna azt az egyébként alapvető és egyszerű kérdést, hogy Ági kijött-e a medencéből a tragédia előtt? Beesett, bezuhant? Netán valaki véletlenül, vagy szándékosan belökhette-e? Esetleg előfordulhatott-e az, hogy a hatvan centiméteres vízbe - játékból - fejest ugrott? - Ha láthatná a boncolási jegyzőkönyvet, okosabb lenne. De... kegyeleti okból nincs, mert nem adtak példányt. Fulladásos balesettel magyaráznak mindent. Ha azonban zuhant, esett, vagy ugrott, akkor nyaki- meg fejsérülésnek is lennie kellett. Volna. Ám ilyet a jelek szerint nem találtak. „Csak” fulladásról írnak, s ennek a következményeiről. Na, de pontosan ez az, ami nyugtalanítja őt! Egy tizenhárom és fél éves kiváló úszó nem fulladhatott bele „véletlenül” a hatvan centis vízbe! Ez kizárt. Képtelenség! De mondjuk, hogy „ki bírja tovább a víz alatt?”-játékkal versenyeztek. S ezt senki nem vette észre!

- Örület... Ha Ági meg akarta mutatni a kicsiknek, hogy milyen sokáig bírja odalent, ... úgy már jobban érthető a rémtörténet. Csak hát ott volt mellette az összes többi gyerek! Mind a hat. Miért vártak közel tíz percet, mielőtt szóltak volna? Látniuk kellett, hogy Ági tartósan a víz alatt van! Talán... nem voltak tisztában azzal, hogy három perc után ez végzetes. Nem tudták. Még kicsik. Nem tanulták. Ahhoz élővilág vagy biológia tanórák kellett volna. Tudatlanul játszadoztak. S ahányszor ő odanézett, mindig minden rendben volt. Pancsoló, fröcskölő, örömmámorban úszó, hangosan huncutkodó siserahadat látott. És... egyetlen egyszer sem számolta meg őket. Fejben már Ráhel születésére készülődött. Máshol járt az esze. - Vajon a fürdőmester sem látott semmit? Ott állt a közelben. - Hány méterre is? A falra

kihelyezett mentőövek előtt látta a végzetes pillanat előtt nem sokkal. Lehet, hogy épp elment? De miért? - Mondjuk, mert telefonon hívták. Vagy... a természet parancsa hívta őt a WC-re. Abban az egyetlen pillanatban. Netán... megéhezett, megszomjazott. Elhagyta a helyét. Pár percre. S mire visszaért, már késő volt. A baleset egyetlen pillanat műve lehetett. Amelyikben a medence legaljára került Ági. - Mi lenne, ha visszamenne még egyszer, utoljára a szegedi strandra? A... helyszínre. Hogy elvarrhasa magában a szálakat. A lényegét ugyanis ő valahogy még mindig nem értette. A kicsik egyfolytában csak sírtak. Megszólalni se igen bírtak. Sokkos állapotban ide-oda ténferegtek. Csak azt hajtogatták, hogy játszottak. Kint is, meg a víz alatt is. S hogy nem figyelték az Ágit. Nem láttak semmit. Nem tudnak semmit. Behunyták a szemüket a víz alatt. Meg hogy a labdát keresték. Így a rendőrségi nyomozás számára „értékelhető, hitelt érdemlő információval a kiskorúak nem szolgáltak”. A hatból - egyetlen egy sem. De hogyan lehetséges ez? Hiszen mind ott voltak mellette. Karnyújtásnyira. Öt-tíz centiméterre. Csak nem....? Ugye, az nem lehet, hogy... Mert még a kérdést megfogalmazni is rémes. - Szerették egymást! Nem volt konfliktus a gyerekek között. Nem is rivalizáltak egymással. Vagy csak ő nem vette észre? Felületes volt? De hát nem veszekedtek a strandon sem. Ahová nem bír, nem tud, nem képes még egyszer odamenni, hogy körülnézzen. Nem bírná ki... Ott szakadna meg a szíve. Szó szerint. Azóta sem tette be a lábát a strandra a családból senki. Ezután is így lesz. Az... egy rettenetesen borzalmas, tragikus, elátkozott hely. S hogy lefoglalt volna ketten-hárman Ágit a víz alatt? - Lehetetlen... Ki követne el ekkora kegyetlenséget? S főleg ok nélkül! Játékból? - Képtelenség! Látniuk kellett volna, hogy fuldoklik. Miért tettek volna ilyet? S melyikük? Ugyanakkor, ha elfogyott kis Ági levegője, miért nem hagyta abba a játékot? Egyszerűen feláll a hatvan centis vízben és levegőt vesz. - De nem állt fel! Lent maradt. Ki vagy mi akadályozhatta? A lélegzés elemi ösztön. Valaki... esetleg a medence alján rátaposott, rálépett? - Tegyük fel, hogy Ági magától elfeküdt a vízben. Azonnal lemerült. Esetleg valaki rátaposott, rálépett? Akár becsukott szemmel, véletlenül. A mellkasára. Vagy a fejére, az arcára. Netán... még ugrált is rajta, és... Ági szólni próbált. Ettől viszont tele lett a tüdeje vízzel.

- Ej, de jó lett volna másolatot kapni a boncolási jegyzőkönyvből! Habár a tüdejébe máshogyan is kerülhetett víz odalent. De... őt nem hagyja nyugodni a gondolat! Már régóta. Pontosabban: egyfolytában. Azóta. A végzetes pillanat óta. Titkon gyanakodott. Figyelte, kihallgatta őket. De semmi „olyat” nem mondtak. Kalinak se mert szólni. A rendőrségnek pláne nem. Magába fojtotta. A gyanú árnyékát, a szörnyű kételyt elnyomni, szőnyeg alá söpörni próbálta. - Esetleg beszéljen mind a hattal külön-külön? Vagy vacsoránál nagy hirtelen, váratlanul hozza elő a dolgot és figyelje a reakciókat? Mert... így élni tovább már nem lehet. Elviselhetetlen a bizonytalanság. Ugyanakkor szégyelli, hogy így érez. - Igen! Ez inkább egy érzés. Nem kétely, vagy kifejezett, megfogalmazott gyanú a lelkében. Megfogalmazni, kimondani nem is meri. Most már azonban elkerülhetetlen szembe néznie a valósággal. Tisztáznia kell azt, ami a rendőröknek nem sikerült. Tudnia kell az igazságot! Anyaként. Tanárként. Emberként. Baleset, vagy... Véletlen vagy szándékos?

Hat hónap, két hét, négy nap... Ráhel az egyetlen igazi, büntelen, ártatlan gyermeke, vagy mind az? Mind a hét. Ugye, jól ismeri őket? Annak ellenére, hogy amint lehetett és kellett, a szülések után ő rögtön munkába állt. - Ugye, az nem lehet, hogy... egy vagy több kiskorú bűnözőt dédelget, szeretget, nevelget, s rejteget?

Már-már mániás kényszer kínozza Ágnest, hogy ne csak a ripsz-ropsz, sebtében lezárt „ügy” határozati indoklása szerinti felületes látszatot, hanem végre a valóságot, az igazságot fejtsék meg. Hogy ki? Ha más nem akadt, akkor ő!

Megszállott, megtéveszthetetlen magánnyomozónak csapott fel egyetlen estére. Szöget ütött a fejébe egy és más. A szegediek suttogása is bogarat rakott a fülébe. Meg a kicsik sugdolózásainak pár, ma elcsípett részlete is. Mintha az ördög bújt volna belé, egész este oly kérlelhetetlen, hideg-rideg „megfigyelő” volt. Soha így nem viselkedett. Eddig.

Hat hónap, két hét, négy nap... Hirtelen mindenből elege lett. Belül csaknem szétfeszítette, felrobbantotta őt... az elkeseredett, tehetetlen, s fékezhetetlen düh, és harag. Azonban kívülről mindebből semmi sem látszott. Nem mutatta. Sőt, fogta magát, és kilenc helyett megint tíz személyre terített. Ági széke elé is. Úgy, mint régen... S ezen az estén - kivételesen - a saját helyéről átült a családi nagy étkezőasztal csücskébe, kis Ági helyére. Se szó, se beszéd. Így az ő széke és terítése maradt üres, érintetlen. Meg sem szólalt, ki sem nyitotta a száját. Csak figyelt. Minden idegszálával, erősen. S a szívével is. Nemcsak a szemeivel.

Dermedt csendben zajlott az egykor a nap fénypontját jelentő közös, nagy családi vacsora. Szinte megállt a kés a levegőben. Csak a falióra ütötte, verte, zakatolta a visszafordíthatatlan időt, finoman, halkán percegve. Szinte tapintható volt a nappaliban a vibráló, vihar előtti feszültség. Az asztalnál mindenki választ várt. A példátlan helycserére is. Senki nem értette.

Bő húsz perc múlva Ági odafordult Idushoz, s csak annyit mondott:

- Holnap úgyis szombat lesz. Reggel korán kiviszlek Ágihoz a temetőbe! Csak mi ketten. Te meg én.

Ida elvörösödve elpityeredett. Még a szalvétát is kiejtette a kezéből.

- De hát azt mondtad, hogy ma voltál nála! Virágot is vittél neki. És... hogyhogy csak ketten mennénk?

- Mert tudom, hogy a kis Ági kettőnket vár. Neked, meg nekem kell odamenni hozzá. Dolgunk van! Idus! Készülj!

A SZERZŐ

CSURGAY JUDIT Pulitzer-díjas tv-riporter, író, újságíró, tanár. Újságíró oklevelének megszerzése után az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán végzett kitüntetéses diplomával. A Magyar Televízió „Riporter kerestetik!” című vetélkedője egyik győzteseként kezdte negyedszázados televíziós pályafutását. Kötetei: Ne add fel, soha! (Riportkötet. Semic Interprint Kiadó, 1995.), A first lady (Regény. Novum Pro Kiadó, 2011.), Párizs könnyei (Regény. Országos Széchenyi Könyvtár, E-könyv, 2020.), Hozzátok szólok! (Versek. Országos Széchenyi Könyvtár, E-könyv, 2020.), Ne kérdezd! (Versek. Országos Széchenyi Könyvtár, E-könyv, 2020.), Sasok karmai között, a hatalom vonzásában (Regény. Országos Széchenyi Könyvtár, E-könyv, 2021.), Micsoda év volt ez! (Versek. Országos Széchenyi Könyvtár, E-könyv, 2021.), Jagd a fedélzeten! (Regény. Országos Széchenyi Könyvtár, E-könyv, 2021.), Szervusztok, gyerekek! (Ismeretterjesztő kaleidoszkóp, 2021.), Ki a világ leggazdagabb embere? (Mesék. Országos Széchenyi Könyvtár, E-könyv, 2021.), Fohász (Versek. Országos Széchenyi Könyvtár, E-könyv, 2021.), A smaragd szelence titka (Regény. Országos Széchenyi Könyvtár, E-könyv, 2021.)

